

TURU-
UURINGUTE
AS

Avaliku arvamuse seireuuring

12. seire

Küsitlus 15a. ja vanema elanikkonna seas

17.– 21. november 2022

TURU-
UURINGUTE
AS

Sisukord

- Sisukord…….....Slaid 2
- Uuringu taust…….....Slaid 3
- Valimi profiil…….....Slaid 4
- Usaldus riigiinstitutsioonide vastu…….....Slaidid 5-6
- Majanduslik toimetulek ja kindlustunne, eluga rahulolu…….....Slaidid 7-9
- Turvalisus…….....Slaid 10
- Ohud Eestile…….....Slaidid 11-14
- Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisesse……Slaidid 15-16
- Olulised infokanalid…….....Slaidid 17-18
- Usaldus uudistekanalite vastu……..…..Slaidid 19-22
- Suhtumine COVID-vastu vaktsineerimisse…...Slaidid 23-26
- Stressi tundmine…….....Slaid 27
- Rahulolu oma elu erinevate tahkudega…….Slaidid 28-31
- Rohepööre……..Slaid 32
- Rahvuslik identiteet……...Slaid 33
- Kokkuvõte…….....Slaidid 34-36
- Uuringu läbiviijad……...Slaid 37

TURU-UURINGUTE AS

Uuringu taust

- **Eesmärk**
- Uuringu eesmärgiks oli kaardistada elanike hoiakuid erinevatel ühiskonnas olulistel teemadel (nt turvatunne, usaldus poliitiliste institutsioonide ja meediakanalite vastu, majanduslik toimetulek jne.).
- **Sihtrühm, valim ja küsitlustöö**
- Uuringu sihtrühmaks on Eesti elanikud vanuses 15a. ja vanemad. Kokku vastas küsitlusele 1256 inimest.
- Valim on esinduslik Eesti regioonide, asulatüübi, vastaja soo, vanuserühma ja rahvuse suhtes. Lisaks põhivalimile (1003 Eesti elanikku) moodustati ka Ida-Virumaa lisavalim suurusega 253 vastajat.
- Küsitlus viidi läbi veebi- ja telefoniküsitluse kombineeritud meetodil. Küsitlus toimus ajavahemikus 17.– 21. november 2022.
- **Tellija**
- Tulemuste omandiõigus kuulub tellijale. Uuringu tellijaks on Riigikantselei.
- **Veapiirid**
- Tulemuste laiendamisel üldkogumile (15-aastased ja vanemad elanikud) tekkida võiva maksimaalse valimivea suurus jääb 95%-lisel usaldusnivool 2,52% piiresse (väiksemate gruppide, nt vanuserühmad, vaatlemisel võib viga olla suurem).
- **Võrdlusandmed**
- Käesolevas raportis on ajaliste võrdluste tegemisel kasutatud andmeid nii varasematest samalaadsetest avaliku arvamuse (AA) seireuuringutest kui ka varasematest COVIDi-teemalistest seireuuringutest (mille tellija oli Riigikantselei).

Valimi profiil

N=1256, %

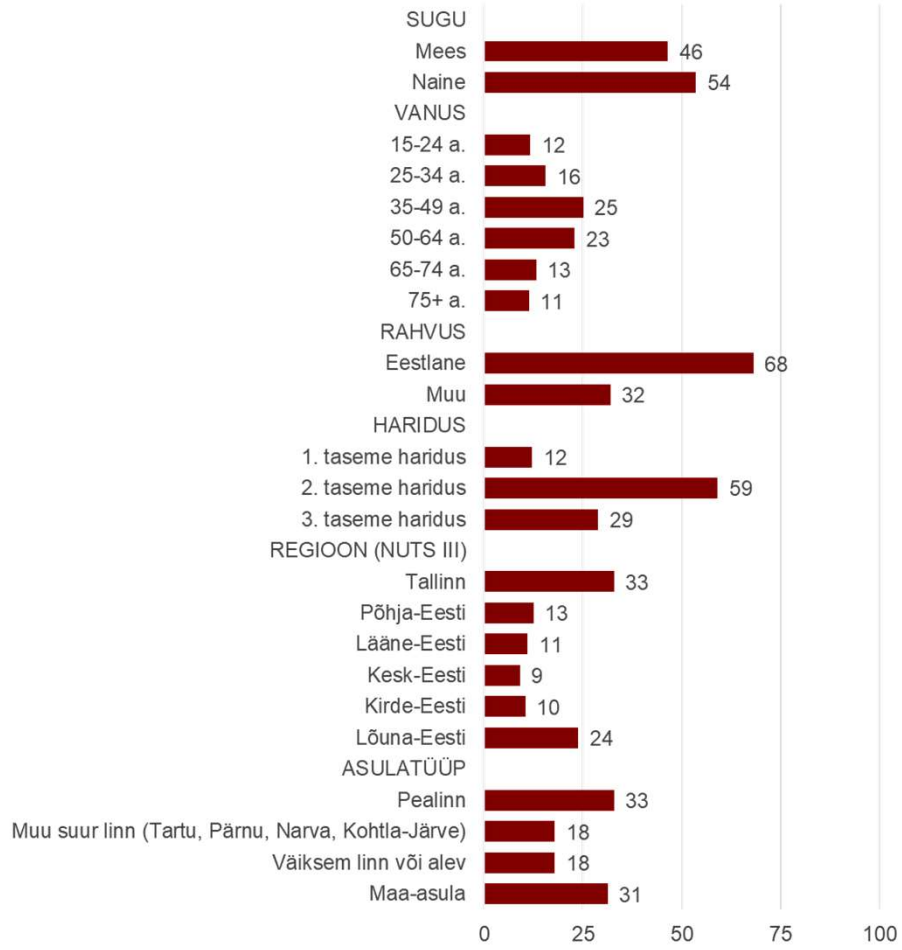

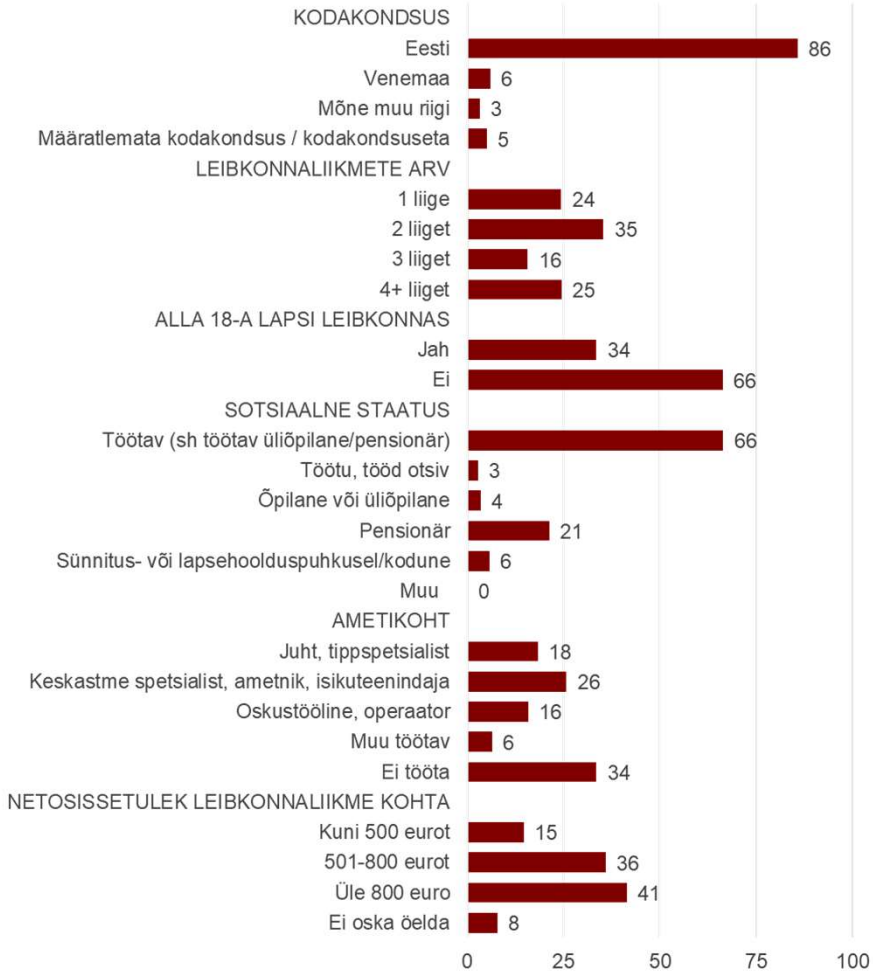

* HARIDUS: **1. taseme haridus**: Alg- või põhiharidus, kutseharidus põhihariduse baasil; **2. taseme haridus**: kesk- või keskeriharidus, kutseharidus keskhariduse baasil; **3. taseme haridus**: kõrgharidus

TURU-UURINGUTE AS

Usaldus riigiinstitutsioonide vastu, ajaline võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1257 vastajat)

Mil määral Te usaldate järgmisi Eesti riigiinstitutsioone?

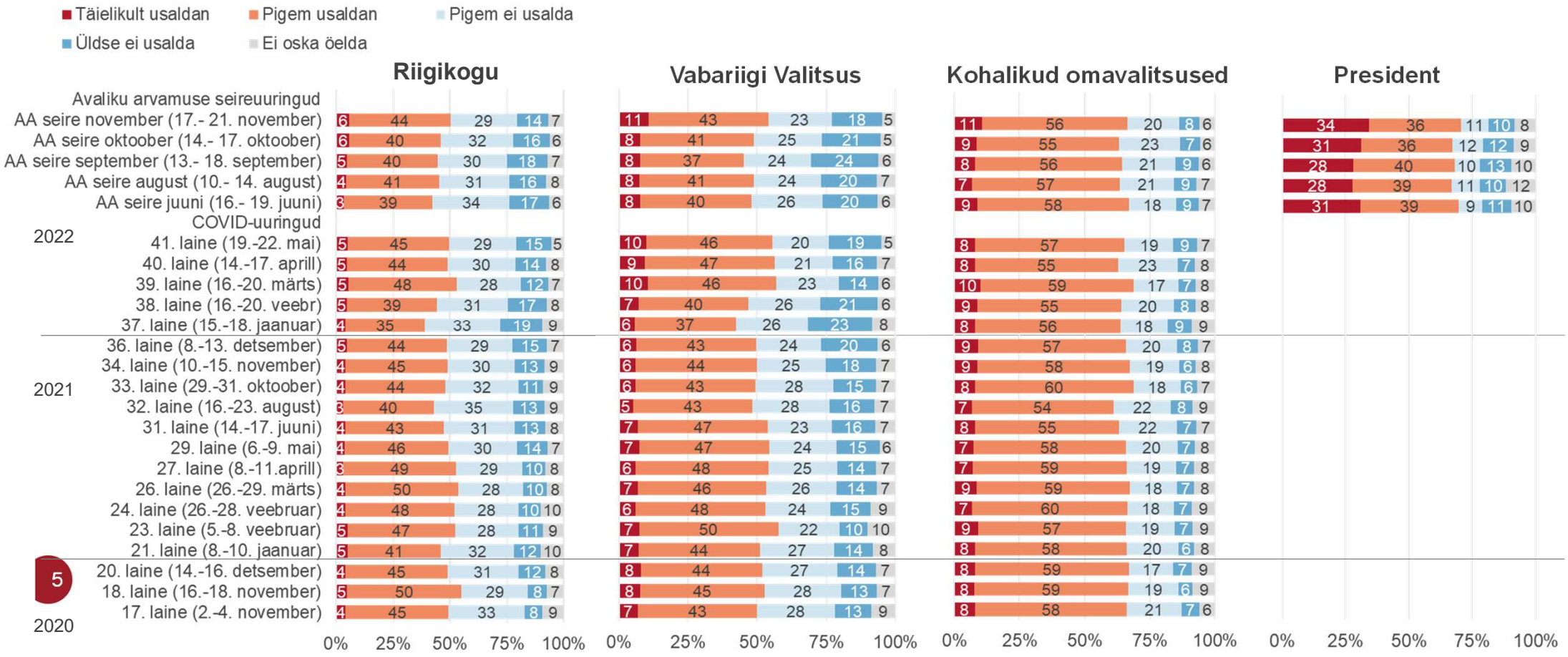

TURU-UURINGUTE AS

Usaldus riigiinstitutsioonide vastu, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

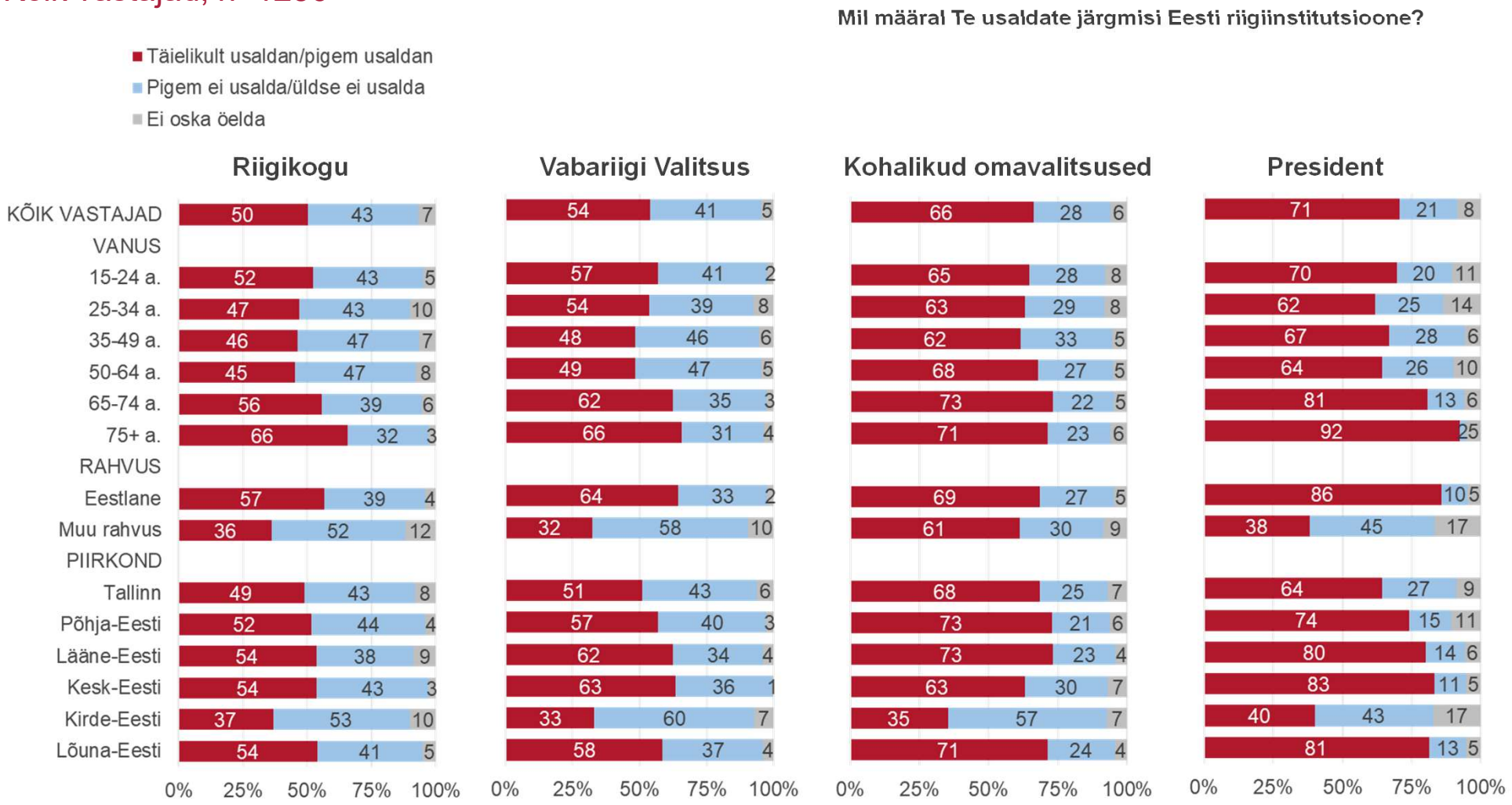

Majanduslik toimetulek, ajaline võrdlus 2020-2022

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat), %

Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?

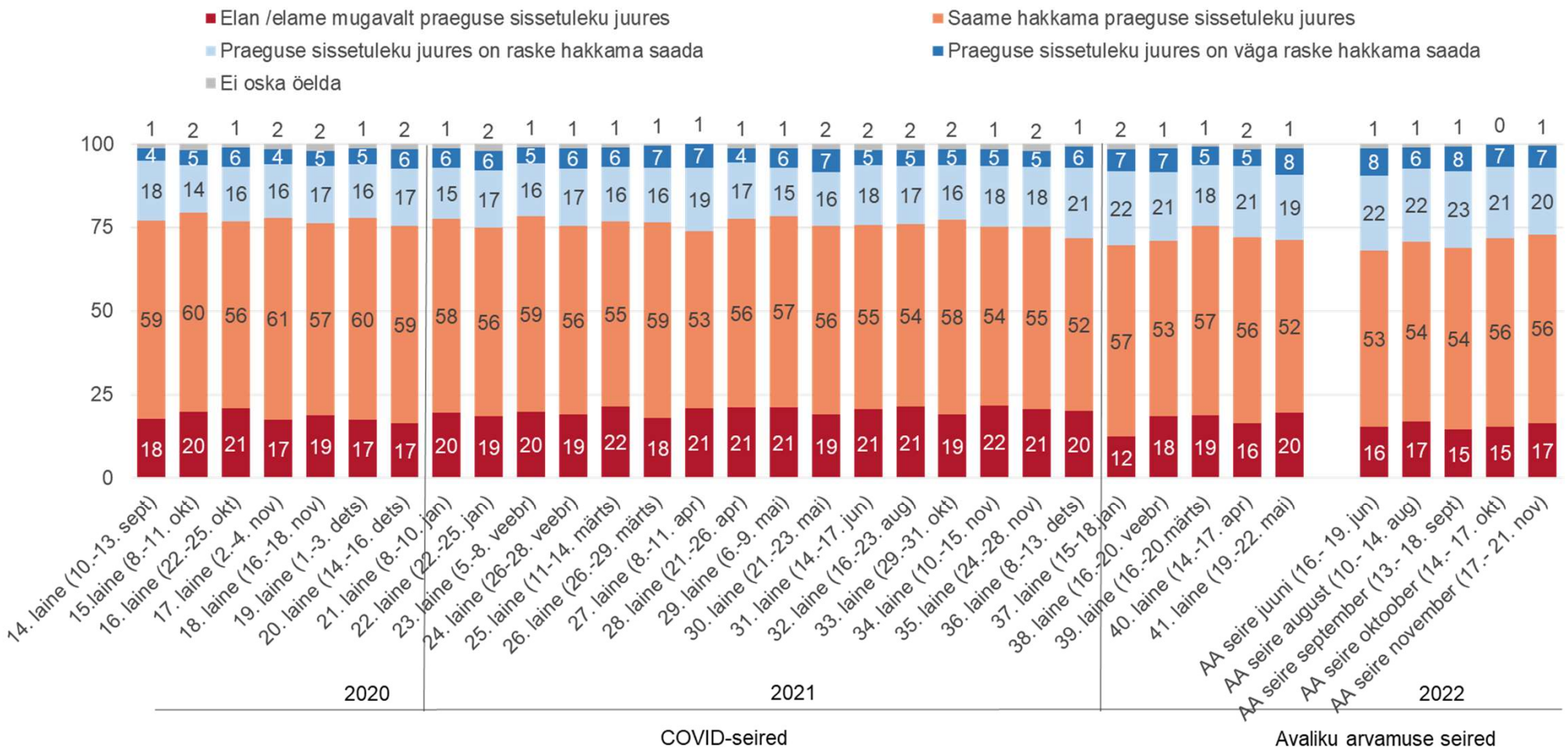

Majanduslik toimetulek, taustrühmade võrdlus

Kõik vastajad, n=1256

Milline järgnevatest kirjeldustest vastab Teie arvates kõige paremini Teie leibkonna praegusele sissetulekute tasemele?

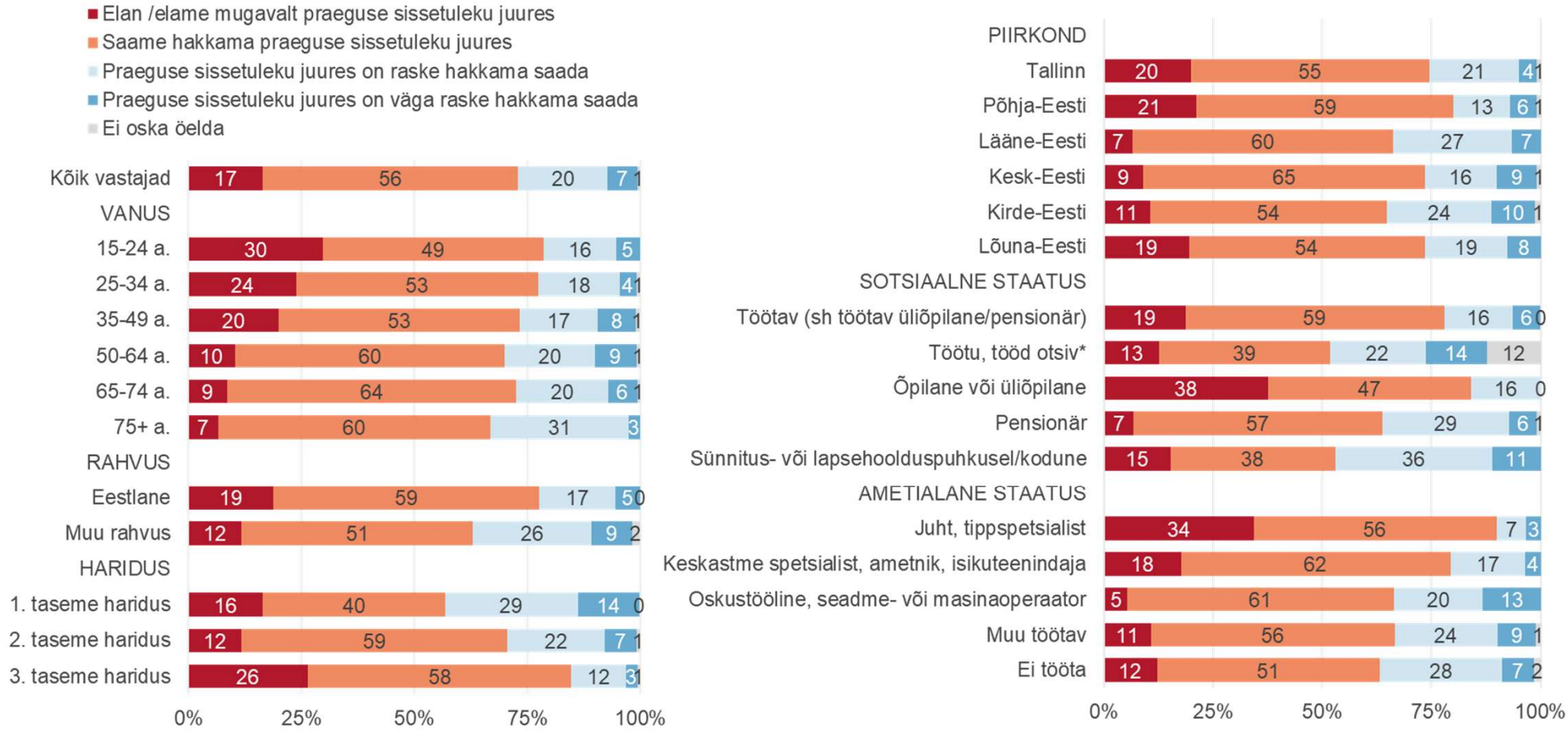

* Valimi suurus antud rühmas jäi alla 40 vastaja

TURU-UURINGUTE AS

Majanduslik kindlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1255-1256 vastajat)

Mõeldes järgmise poolaasta peale ja hinnates oma leibkonna tänaseid sissetulekuid ja väljaminekuid, kui kindlalt Te tunnete, et saate planeerida ja katta oma (pere) kohustused ja kulud?

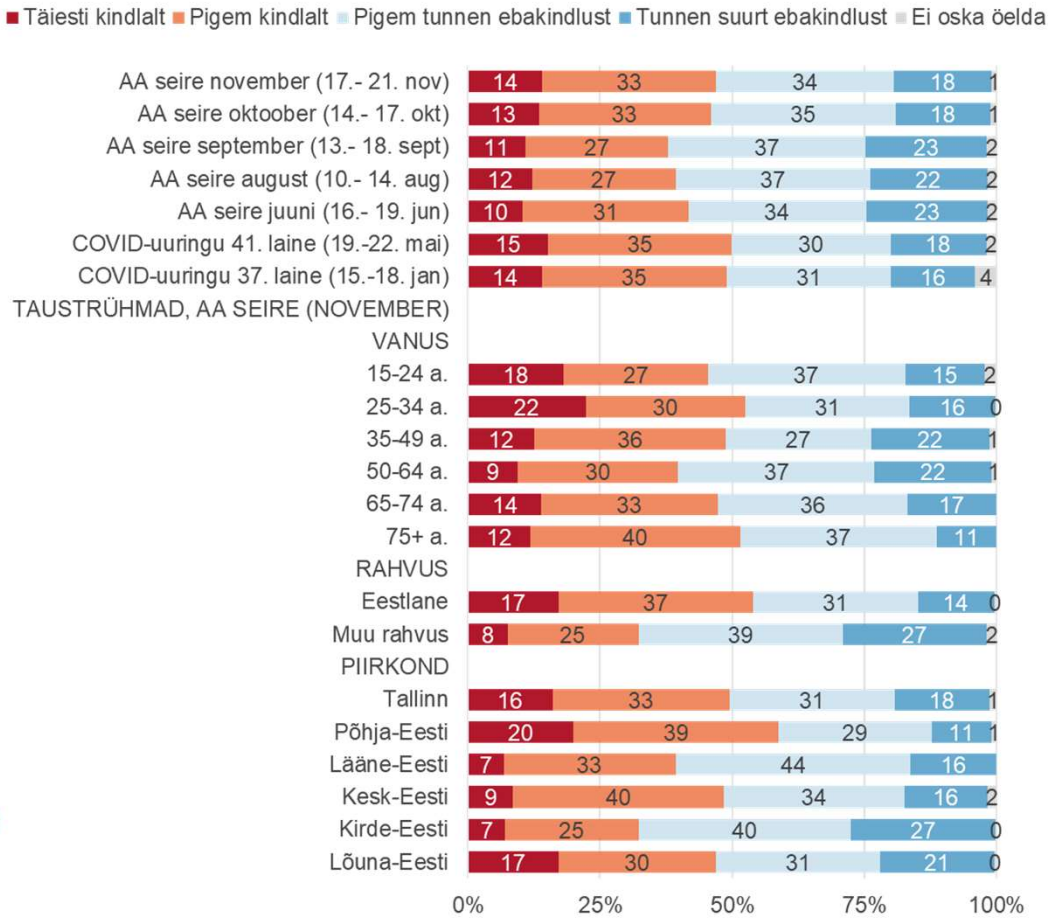

Eluga rahulolu

Kõike kokku võttes, kuivõrd rahul Te olete praegu oma eluga üldiselt?

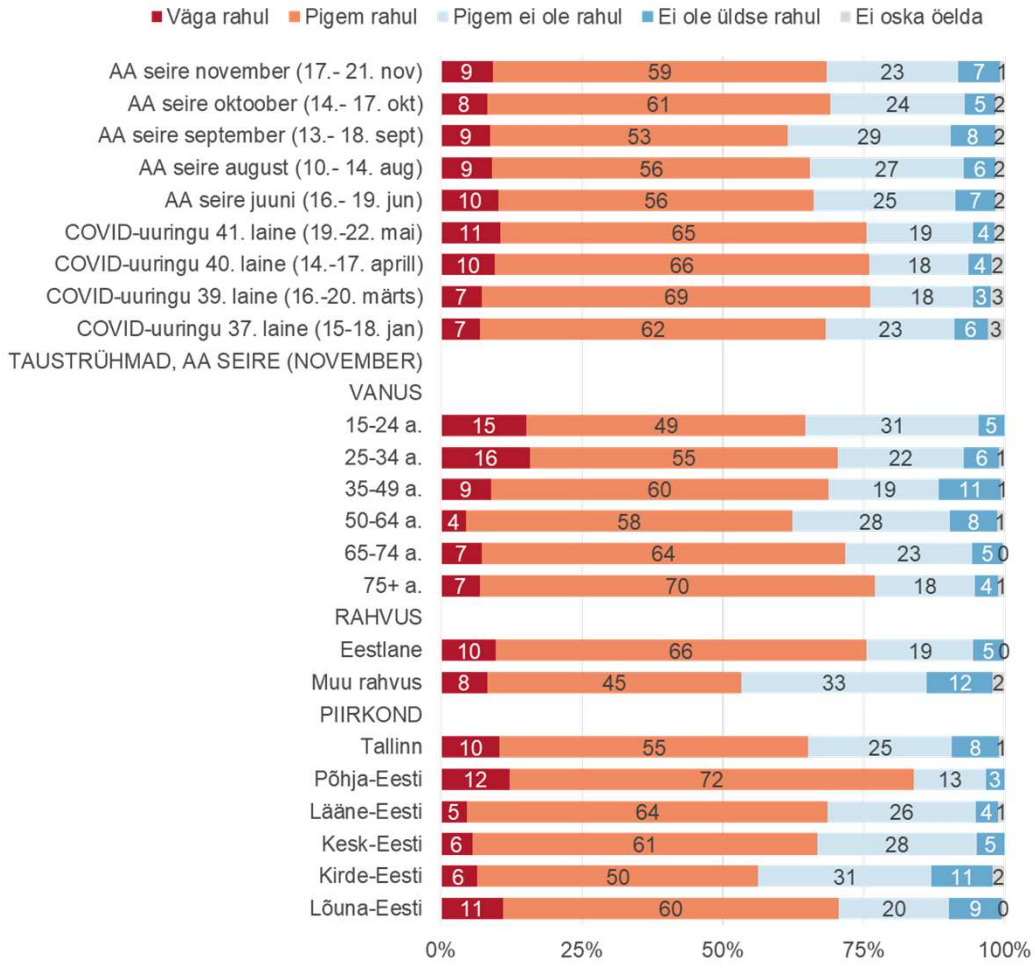

Turvalisus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kui turvaliselt võib Eesti riik ennast praegusel ajal tunda?

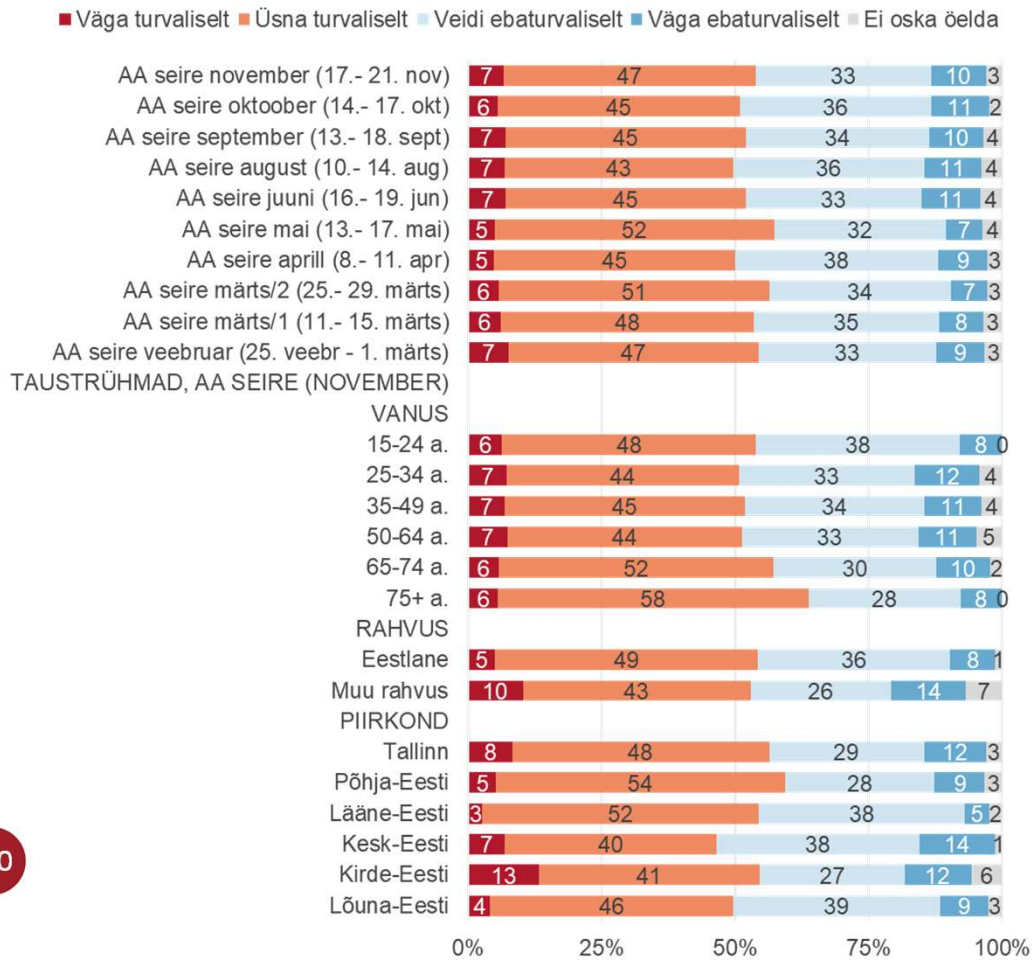

Kuivõrd turvaliselt Te end tunnete praegusel ajal Eesti riigis elades?

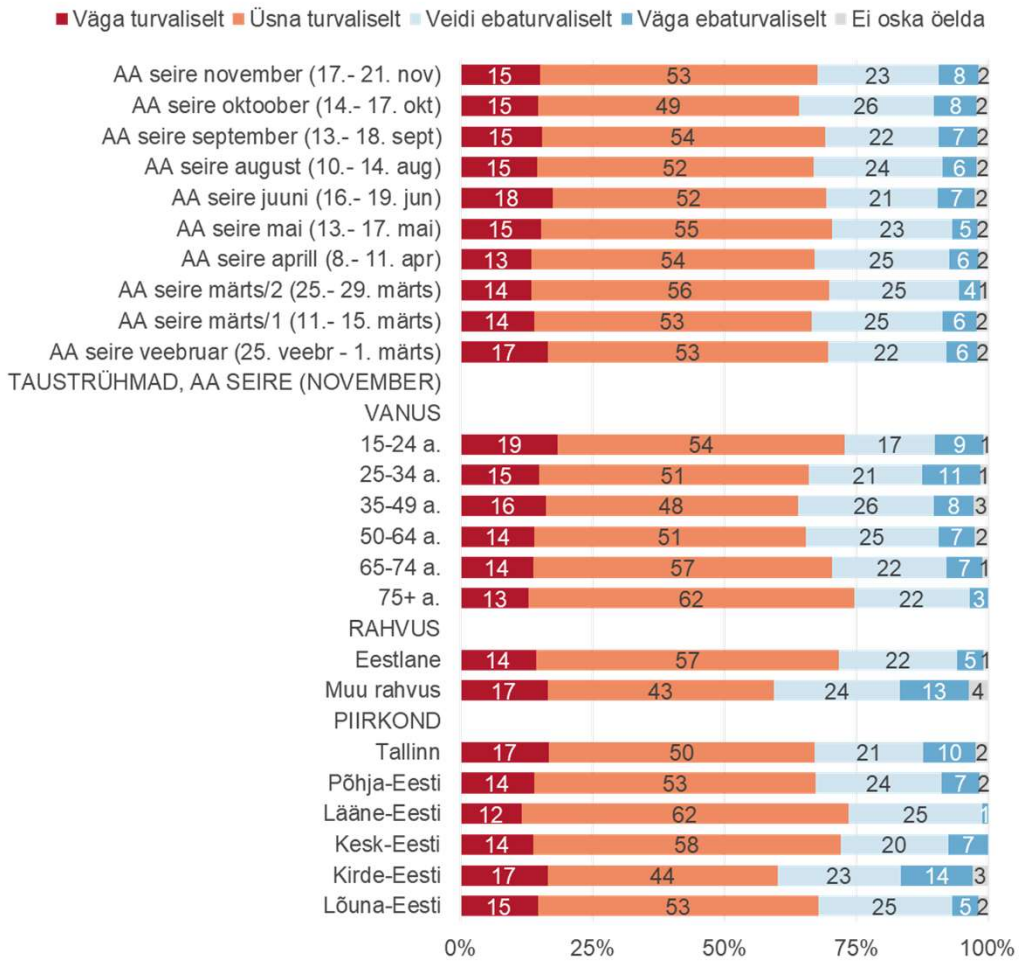

TURU-UURINGUTE AS

Ohud Eestile

Kõik vastajad, n=1256

Kui tõenäoliseks peate, et Eestit ähvardab lähemate aastate jooksul midagi järgnevast?

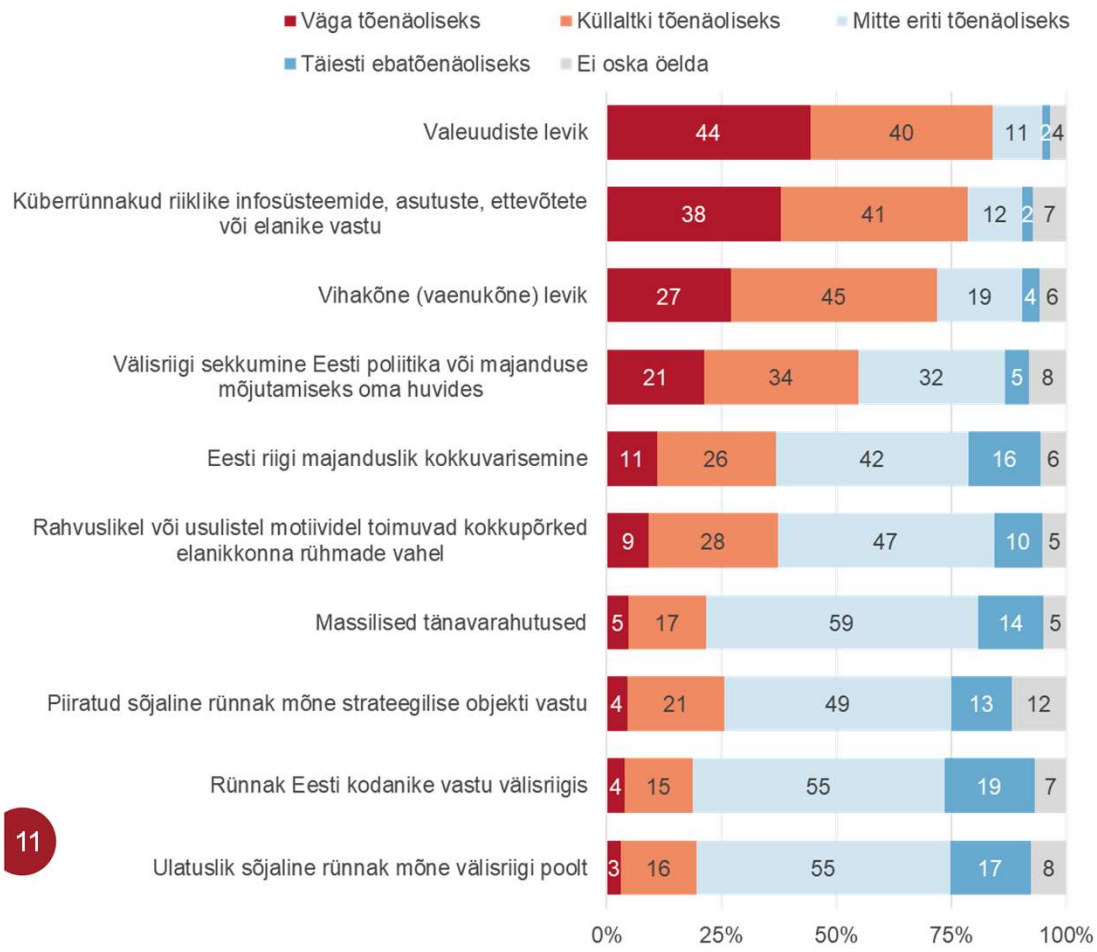

Eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus
(hinnangud "väga tõenäoliseks"+ "küllaltki tõenäoliseks", %)

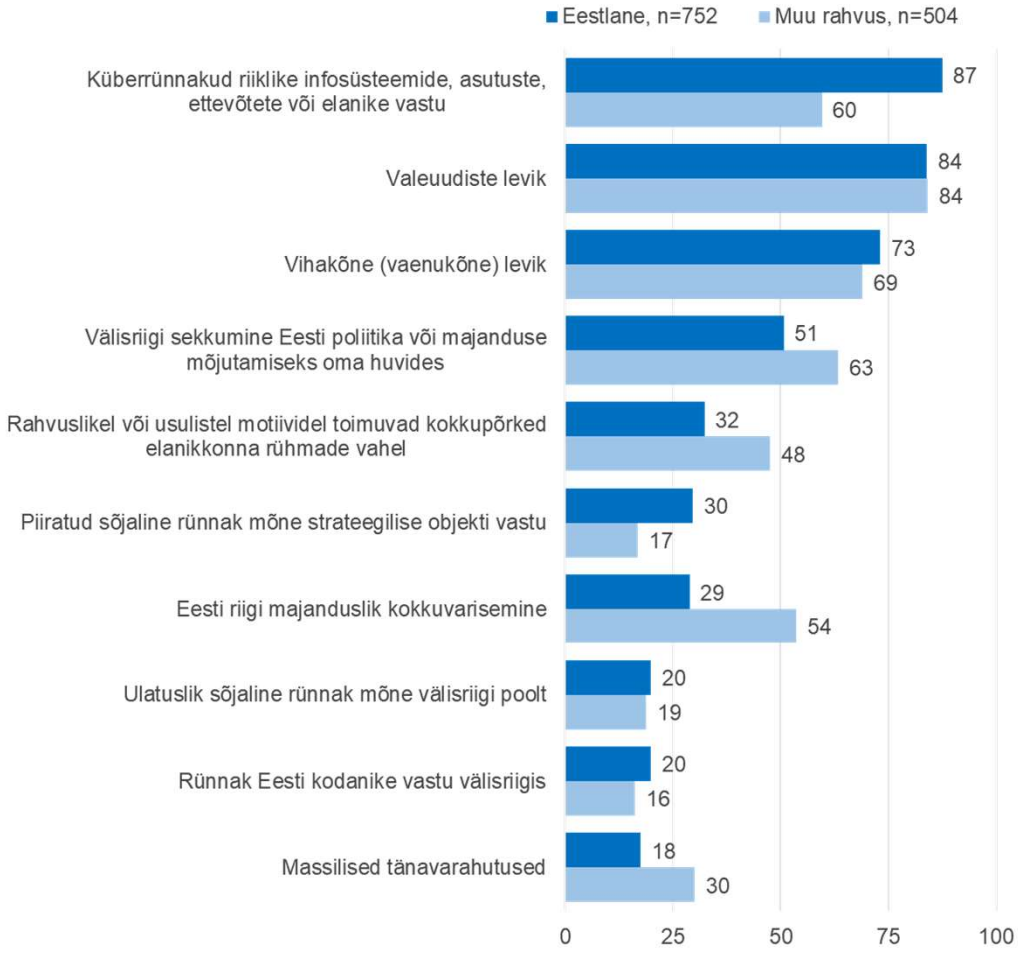

Ohud Eestile, ajaline võrdlus (märts-november 2022)

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat), hinnangud “väga tõenäoliseks”+ “küllaltki tõenäoliseks” %

Kui tõenäoliseks peate, et Eestit ähvardab lähemate aastate jooksul midagi järgnevast?

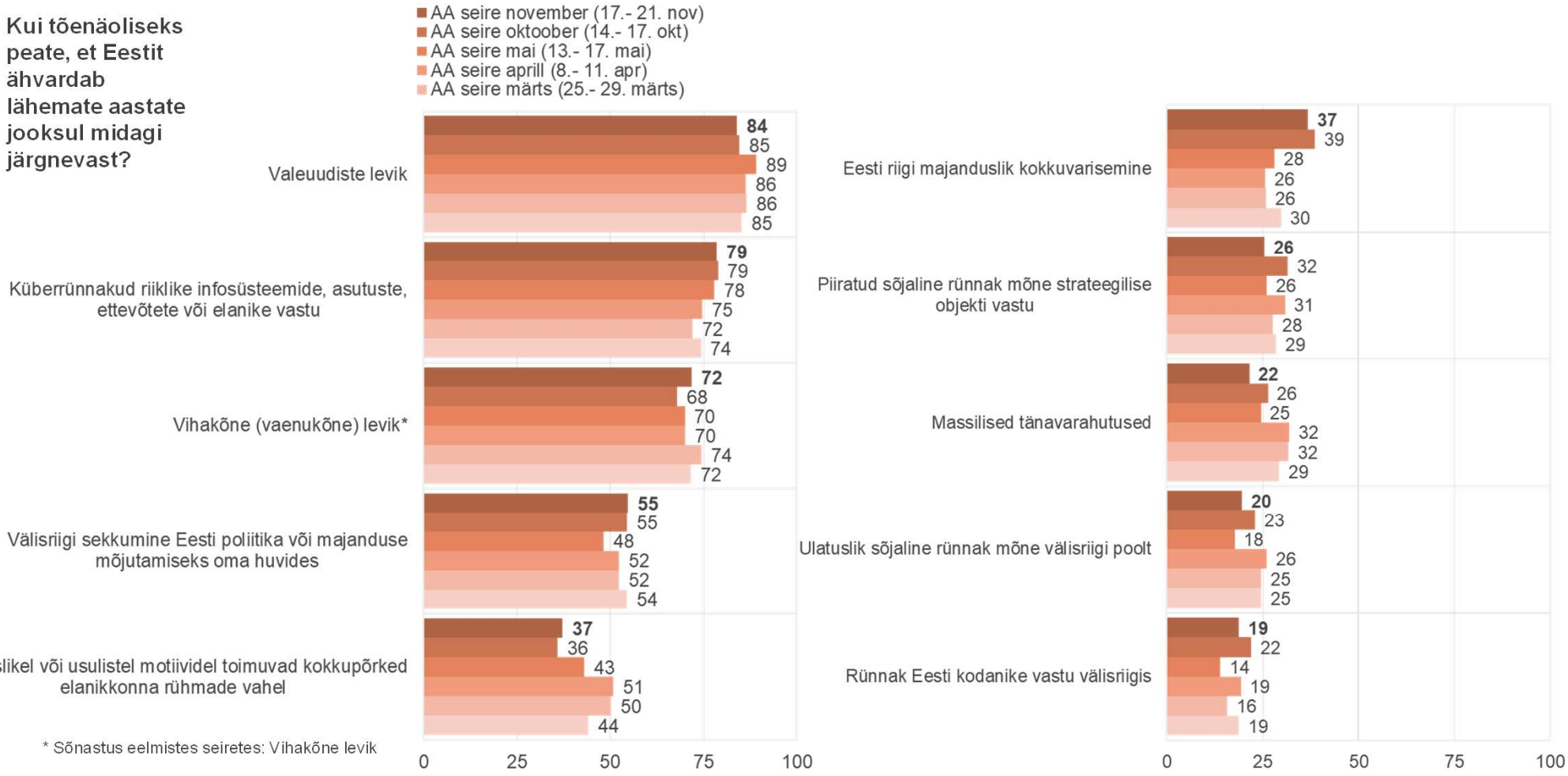

* Sõnastus eelmistes seiretes: Vihakõne levik

TURU-UURINGUTE AS

Ohud Eestile – eesti rahvustest ja muudest rahvustest vastajate hinnangute võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Rahvuslikel või usulistel motiividel toimuvad kokkupõrked elanikkonna rühmade vahel

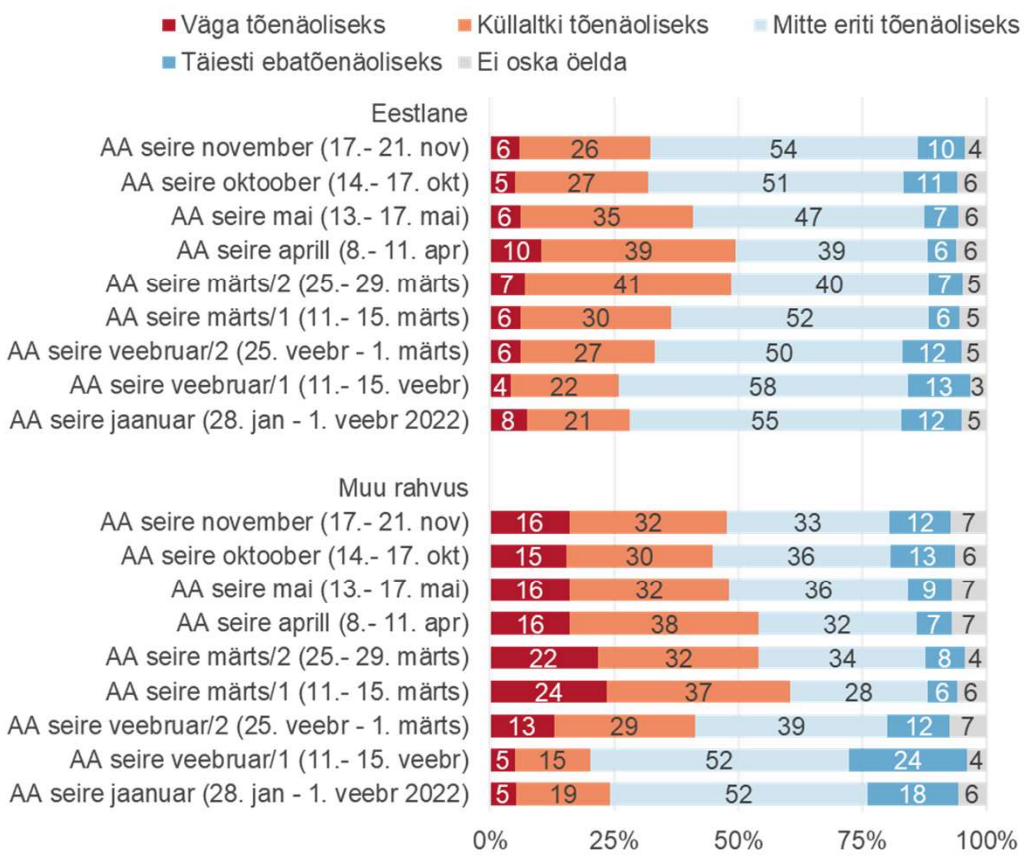

Vihakõne (vaenukõne) levik (varasemates seiretes: Vihakõne levik)

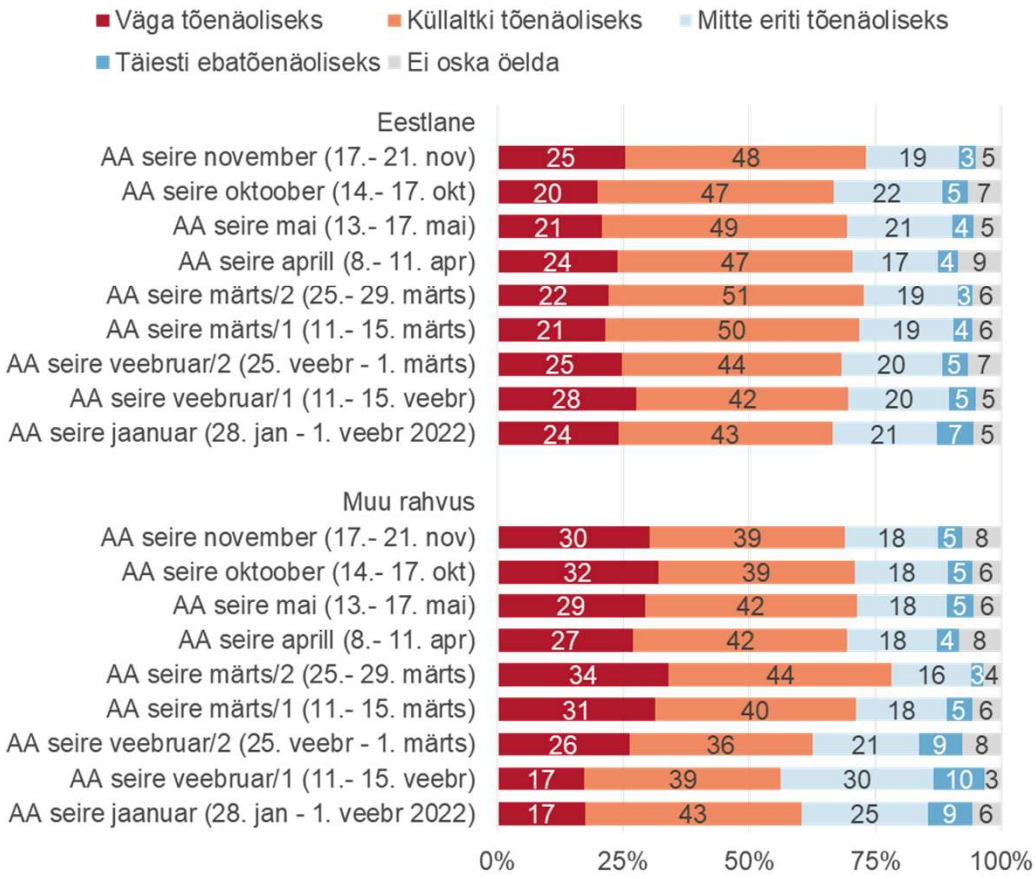

TURU-UURINGUTE AS

Ohud Eestile – eesti rahvustest ja muudest rahvustest vastajate hinnangute võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Eesti riigi majanduslik kokkuvarisemine

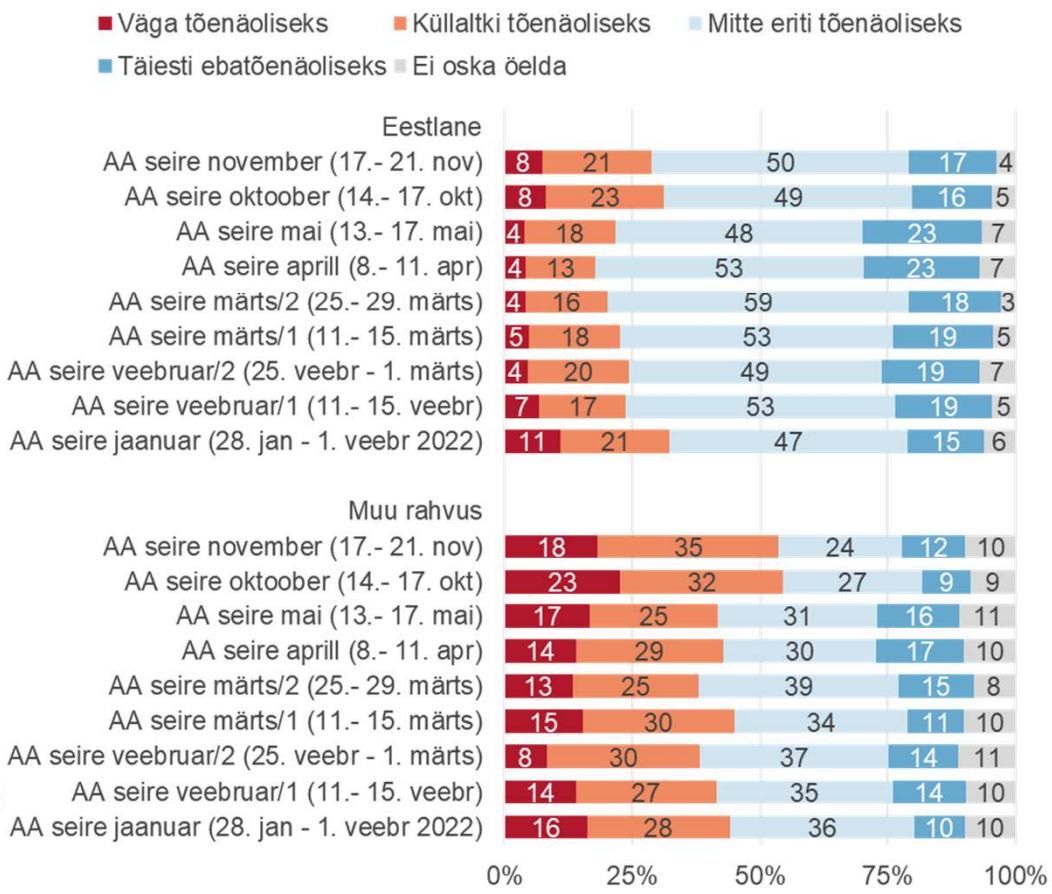

Välisriigi sekkumine Eesti poliitika või majanduse mõjutamiseks oma huvides

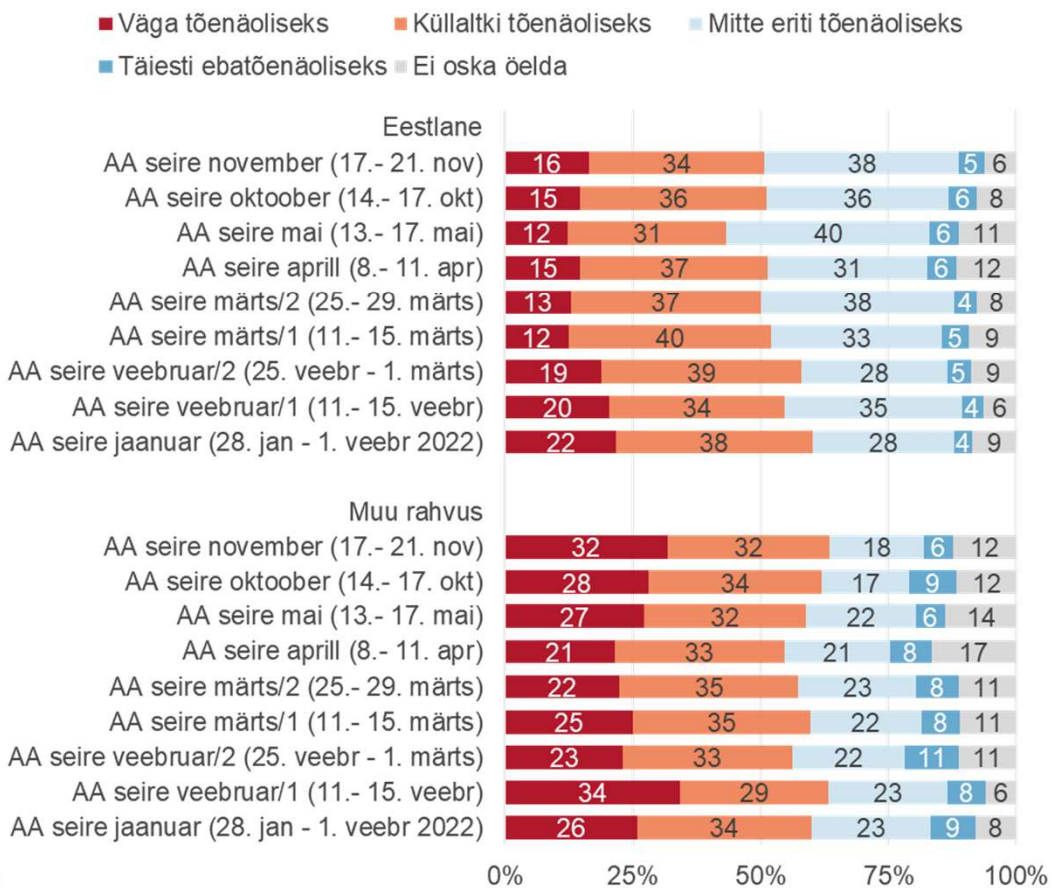

TURU-UURINGUTE AS

Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisesse

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kas Teie arvates peaks Eesti vajadusel võtma vastu sõjapõgenikke Ukrainast?

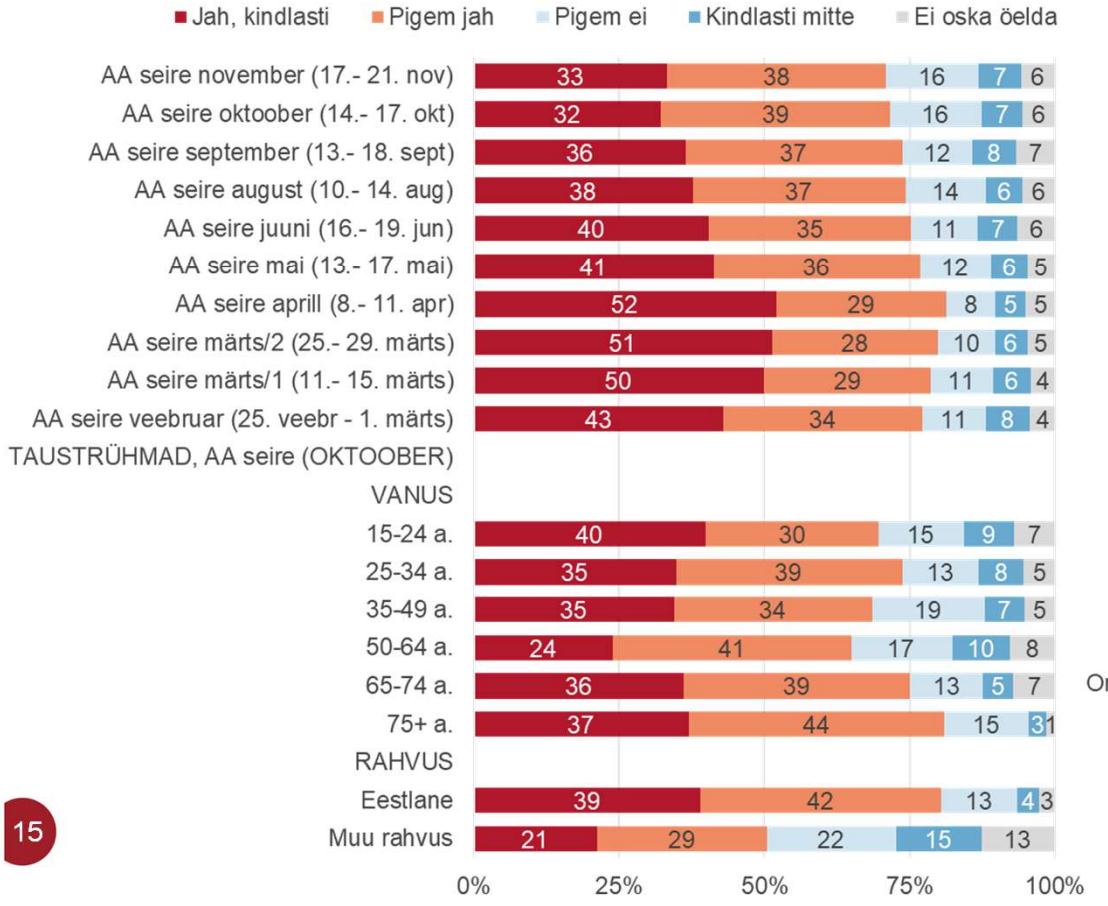

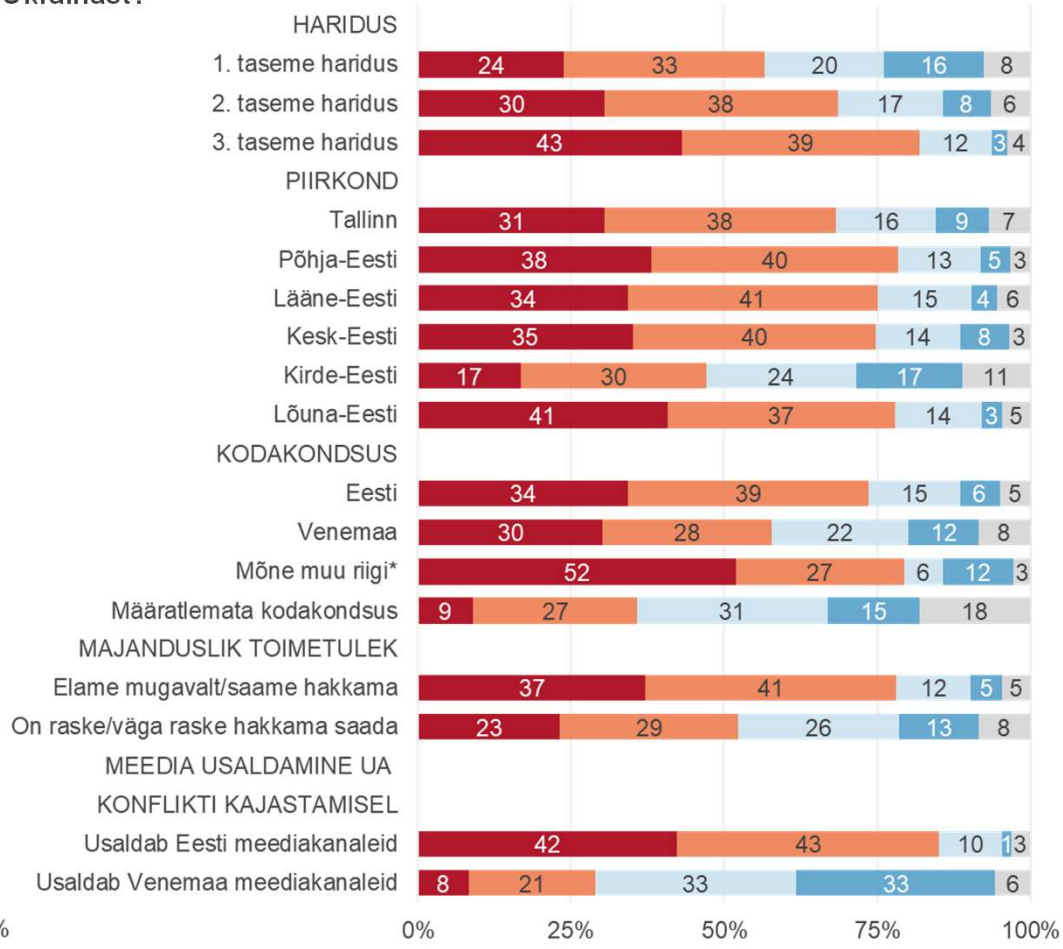

* Valimi suurus antud rühmas jäi alla 40 vastaja

TURU-UURINGUTE AS

Suhtumine Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisse Eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kas Teie arvates peaks Eesti vajadusel võtma vastu sõjapõgenikke Ukrainast?

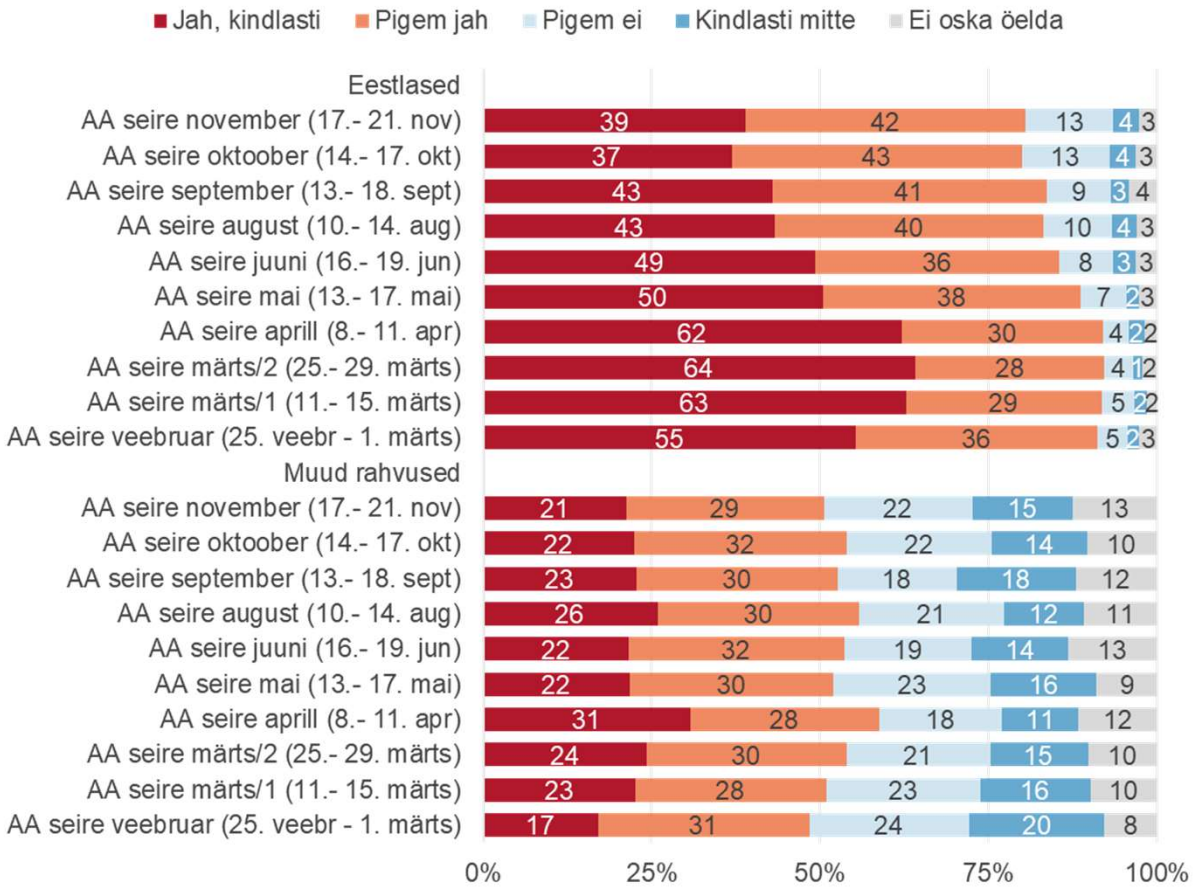

TURU-UURINGUTE AS

Infokanalite olulisus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Millised järgnevad meediakanalid on Teile infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina kõige olulisemad?

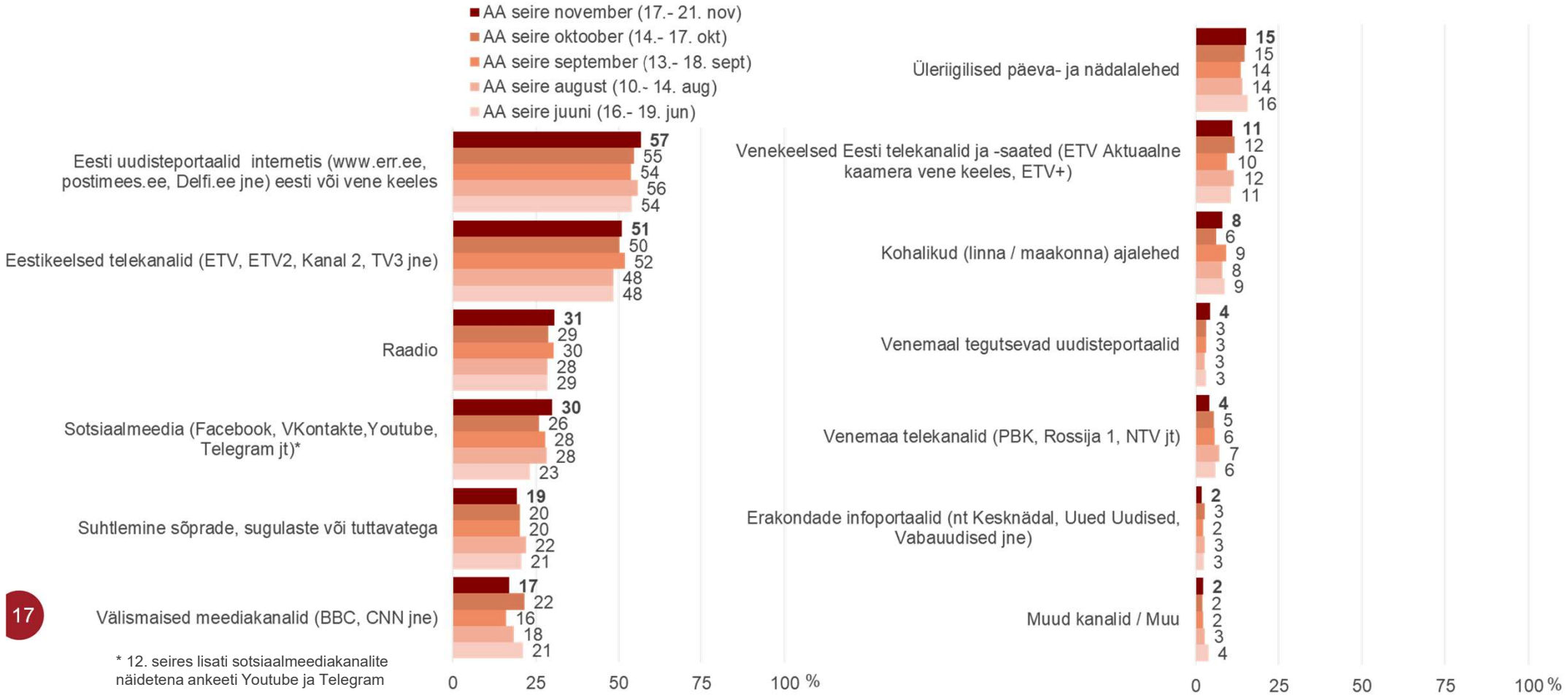

* 12. seires lisati sotsiaalmeediakanalite näidetena ankeeti Youtube ja Telegram

Infokanalite olulisus, ajaline võrdlus eestlaste ja muudest rahvustest vastajate lõikes

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat)

Millised järgnevad meediakanalid on Teile infoallikana, uudiste ja teadmiste hankimise vahendina kõige olulisemad?

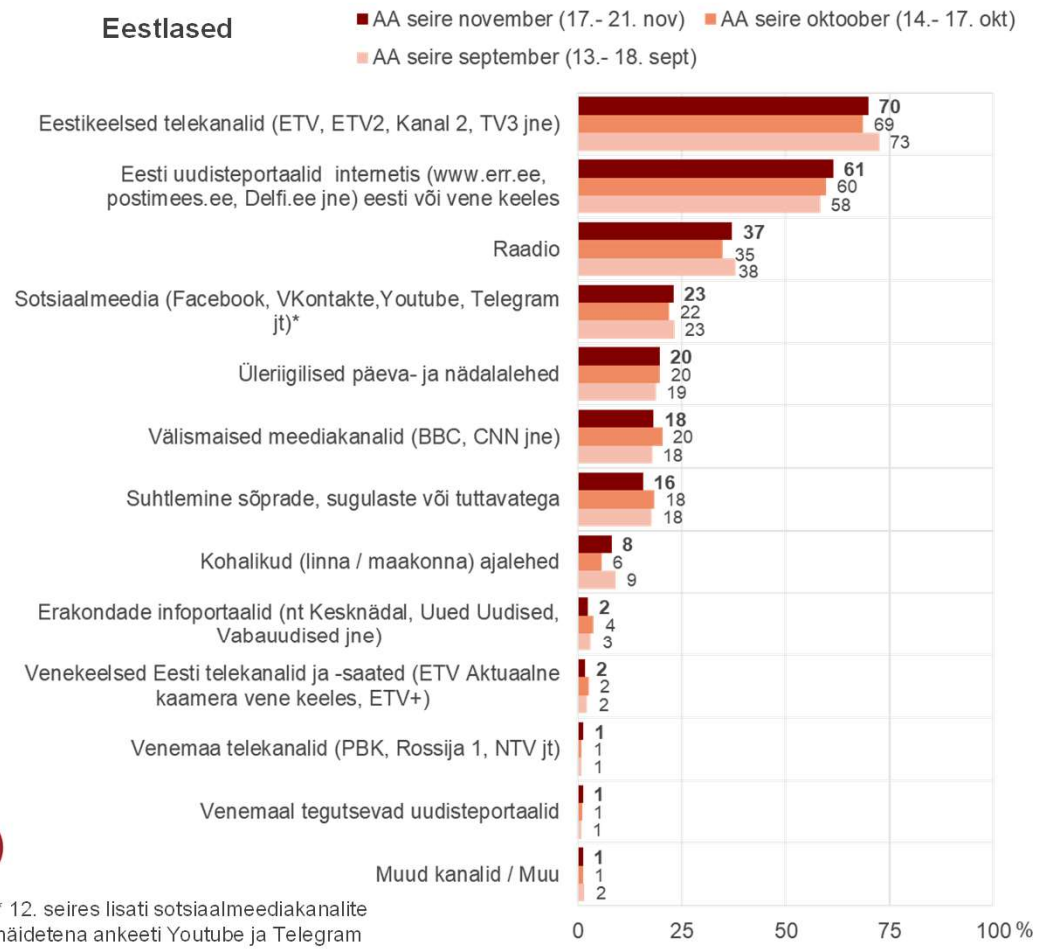

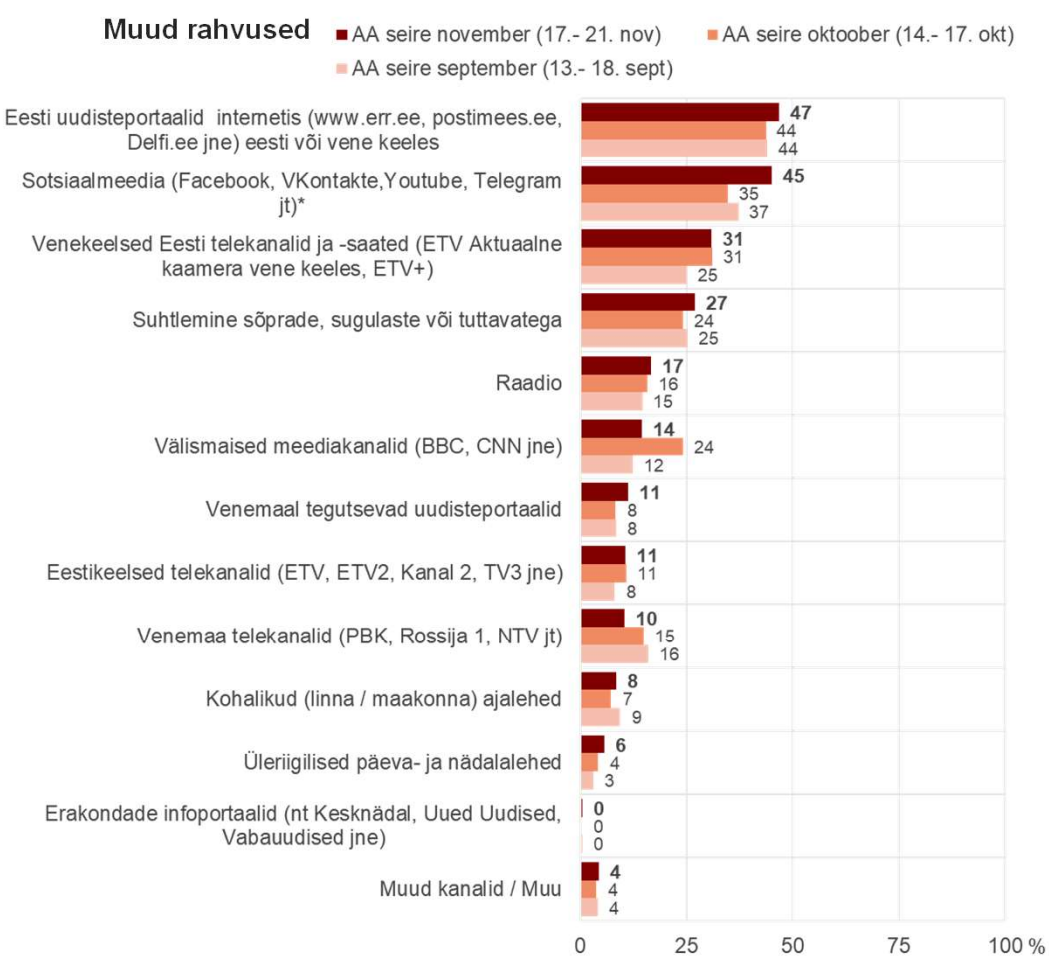

* 12. seires lisati sotsiaalmeediakanalite näidetena ankeeti Youtube ja Telegram

TURU-UURINGUTE AS

Usaldus uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaleid (sh infokanalid internetis)?

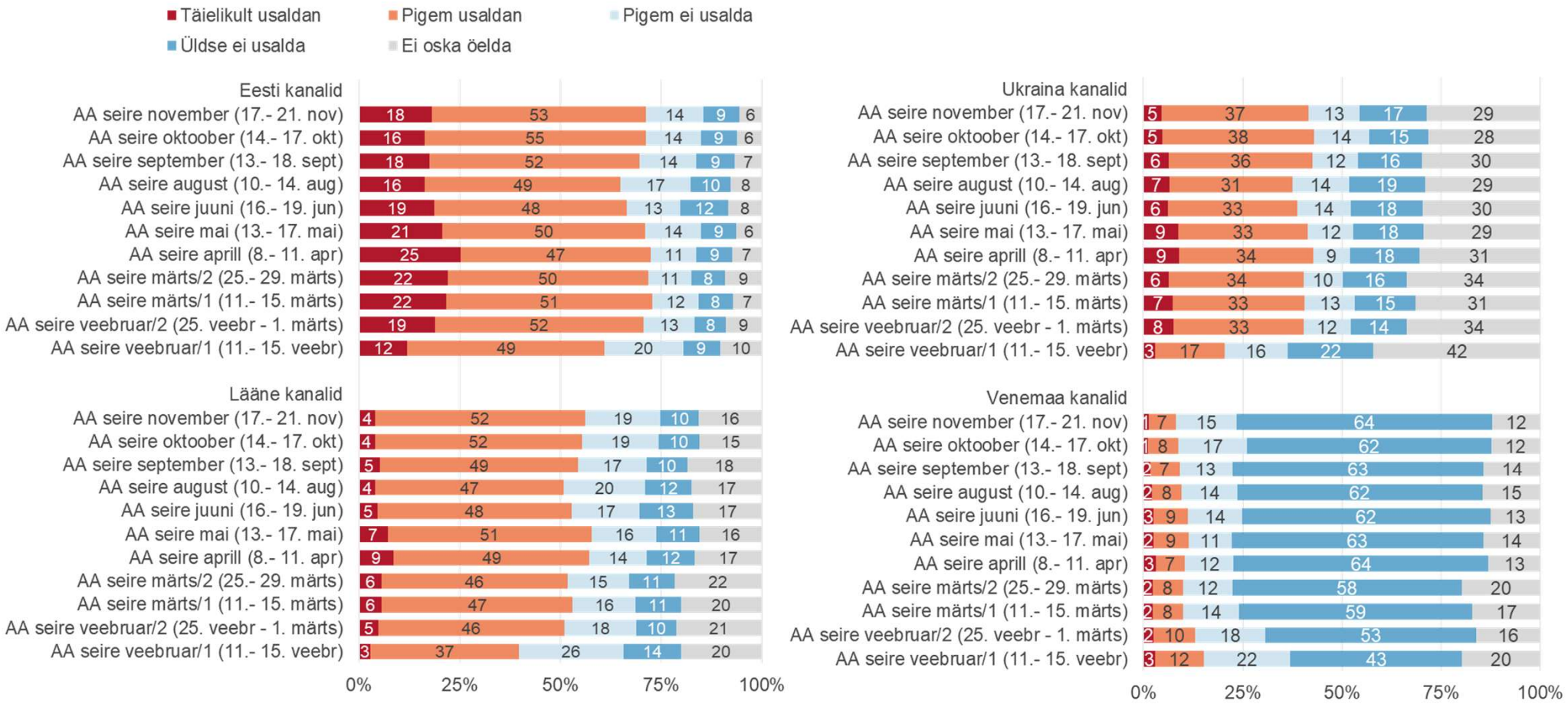

TURU-UURINGUTE AS

Usaldus Eesti ja Venemaa uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaleid (sh infokanalid internetis)?

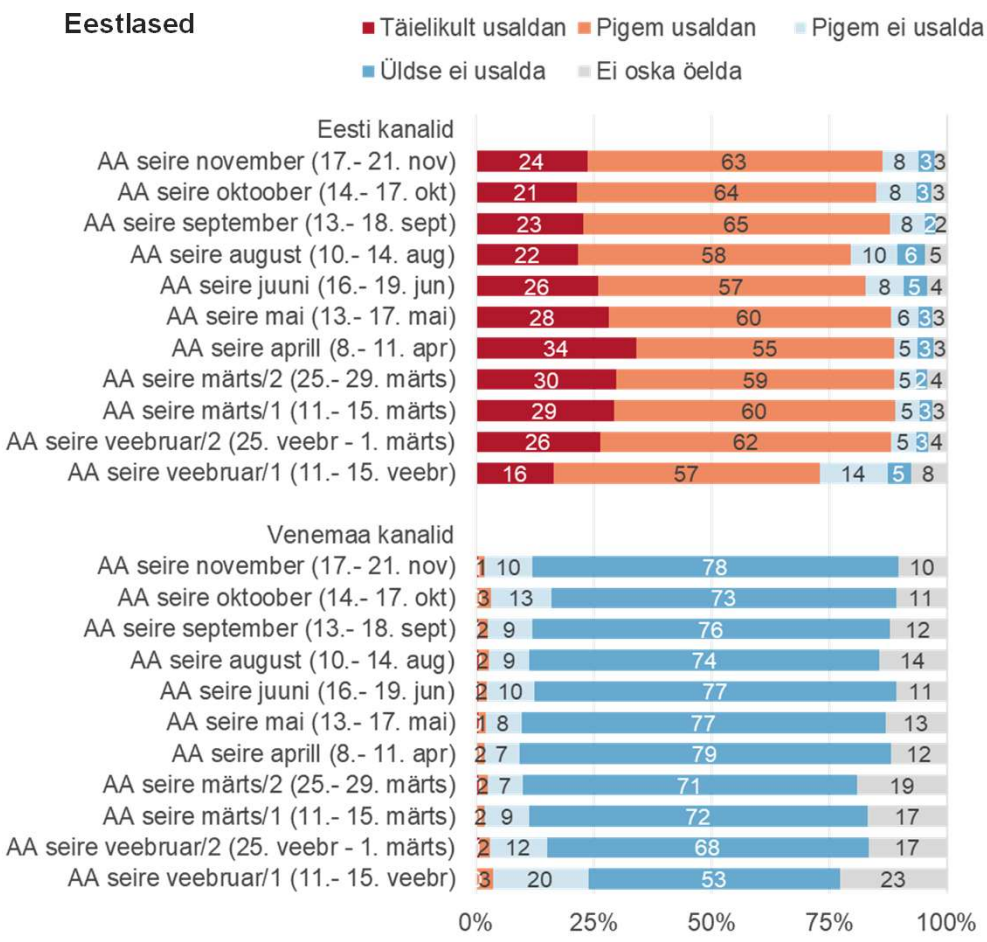

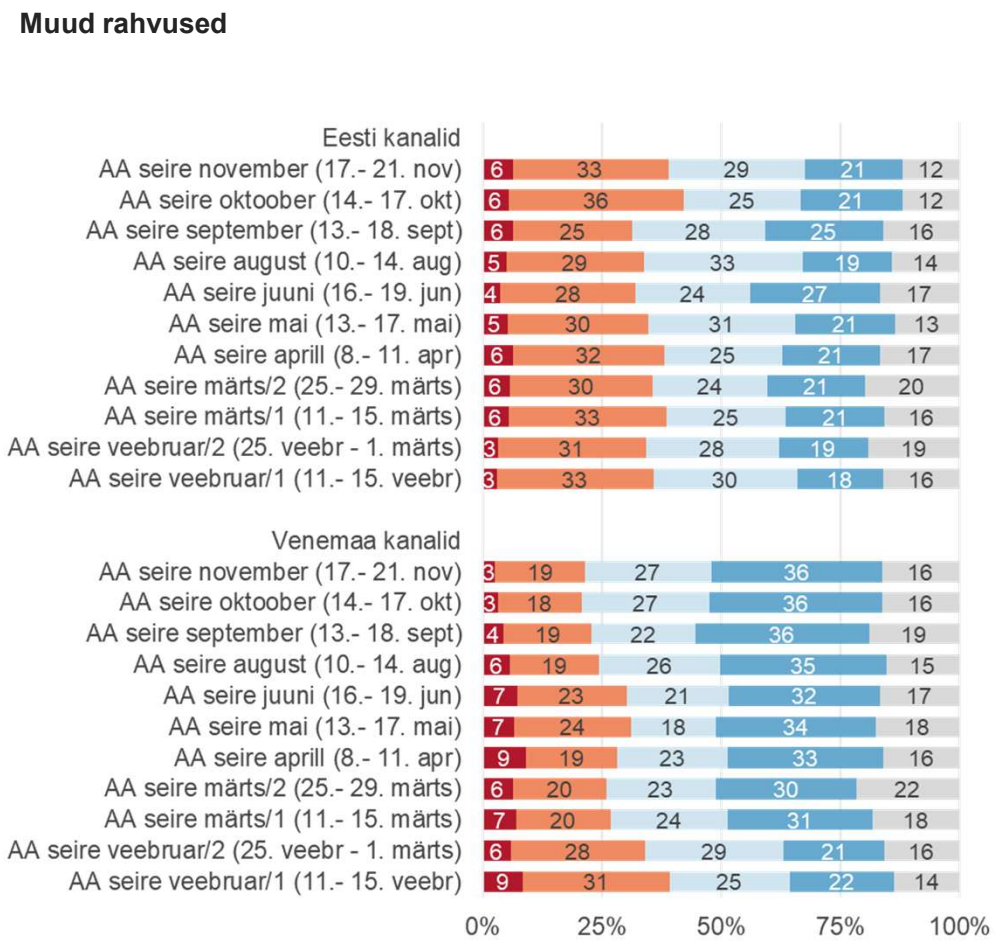

TURU-UURINGUTE AS

Usaldus Lääne ja Ukraina uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, eestlaste ja muudest rahvustest vastajate võrdlus

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1252-1256 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaleid (sh infokanalid internetis)?

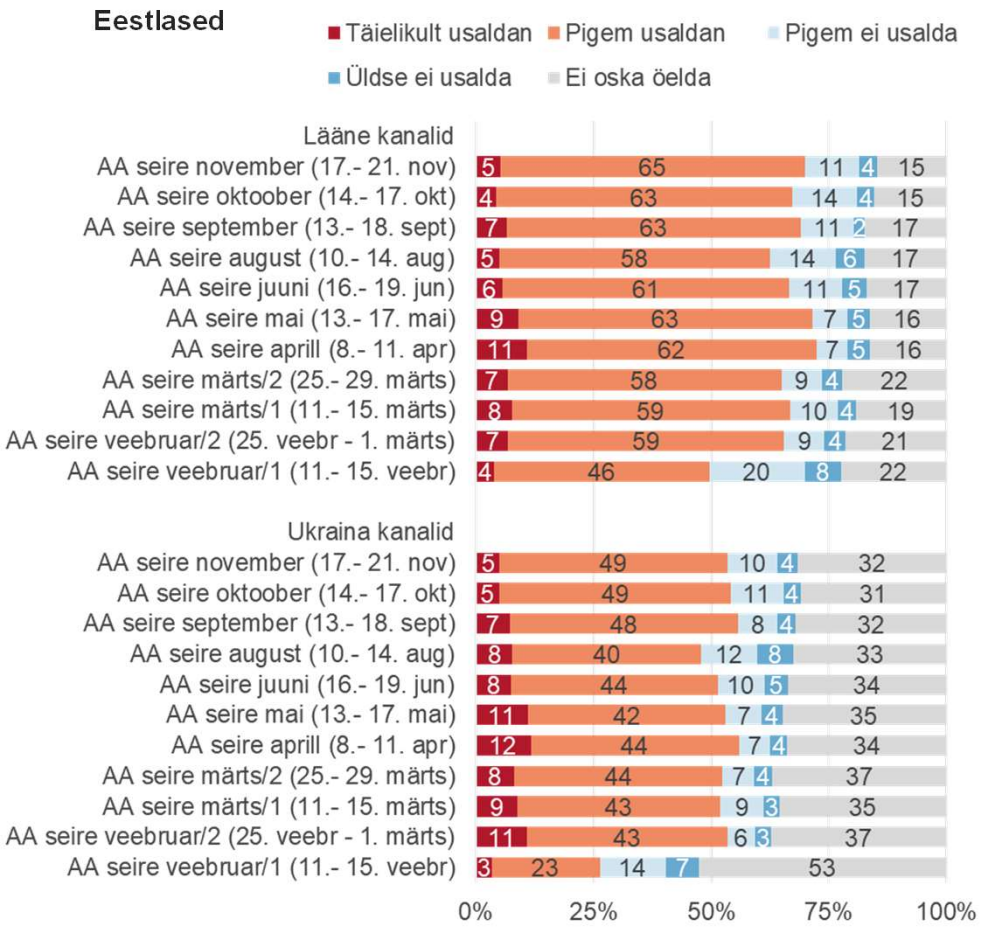

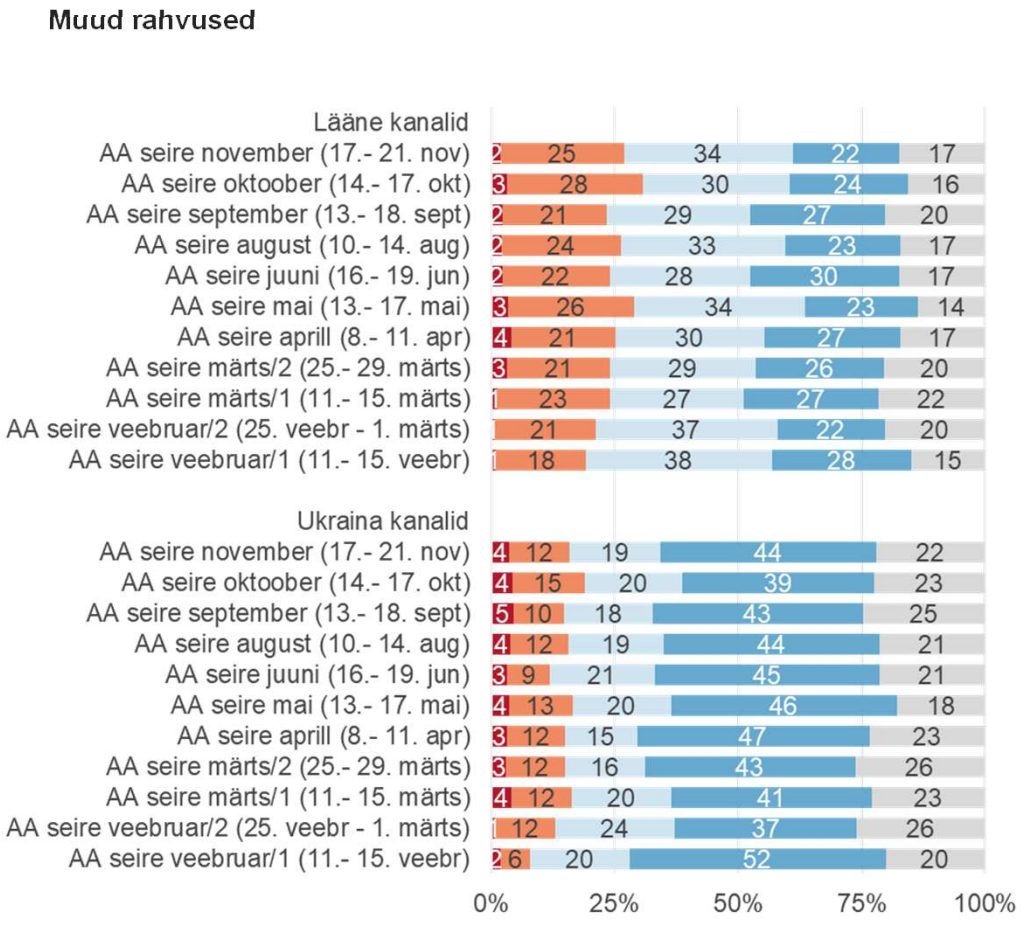

TURU-UURINGUTE AS

Usaldus uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal, muudest rahvustest vastajad

Muudest rahvustest vastajad, n=504 (varasemates uuringutes 480-524 vastajat)

Kuivõrd Te usaldate Vene-Ukraina konflikti teemal antava teabe osas järgnevaid uudistekanaleid (sh infokanalid internetis)?

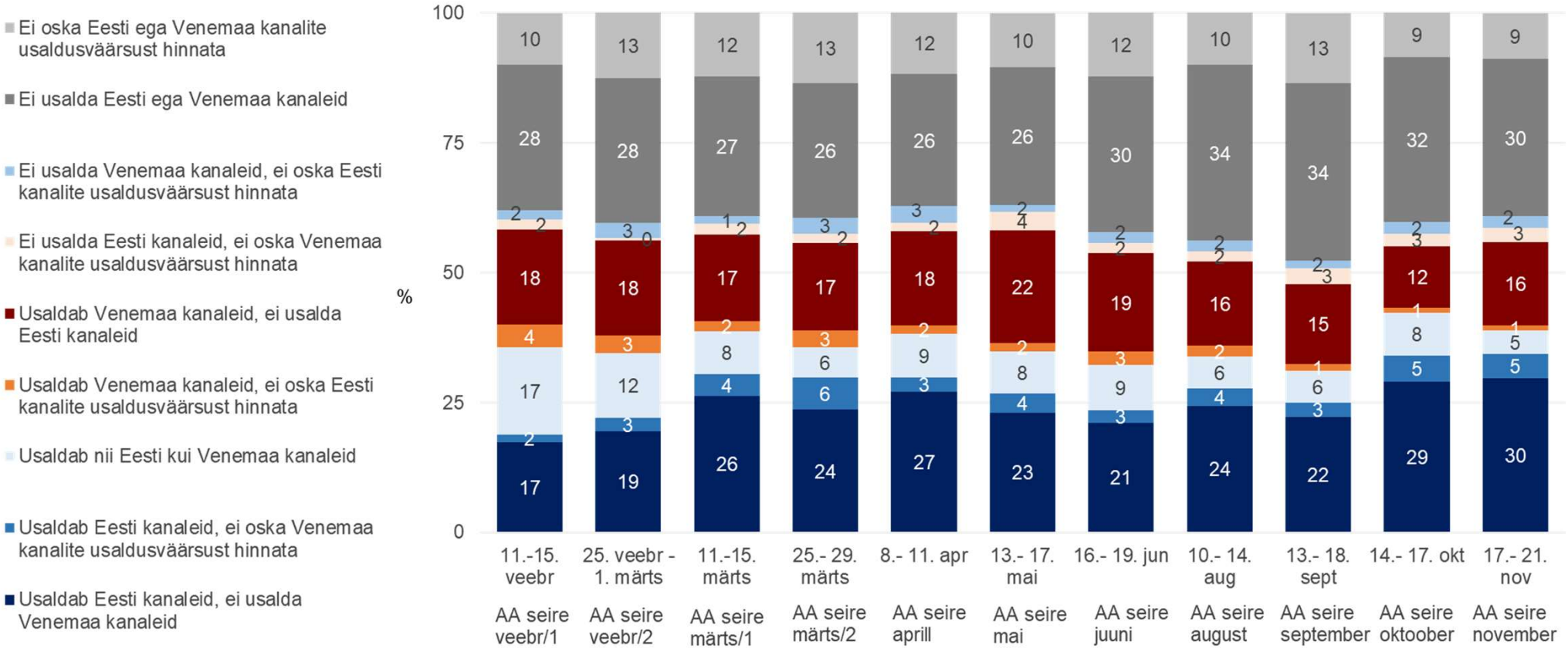

TURU-UURINGUTE AS

COVID-19 vastu vaktsineerimine ja COVID-isse nakatumine

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat)

Kas Te olete vaktsineeritud vähemalt ühe COVID-19 vaktsiini doosiga?
Millal saite viimase COVIDi vaktsiini doosi?
Vaktsineerimisena läheb siin arvesse ainult süstitav vaktsiin, mitte COVIDi läbipõdemine; vaktsineerimise aeg, millal vaktsiini saite, pole selles küsimuses oluline.

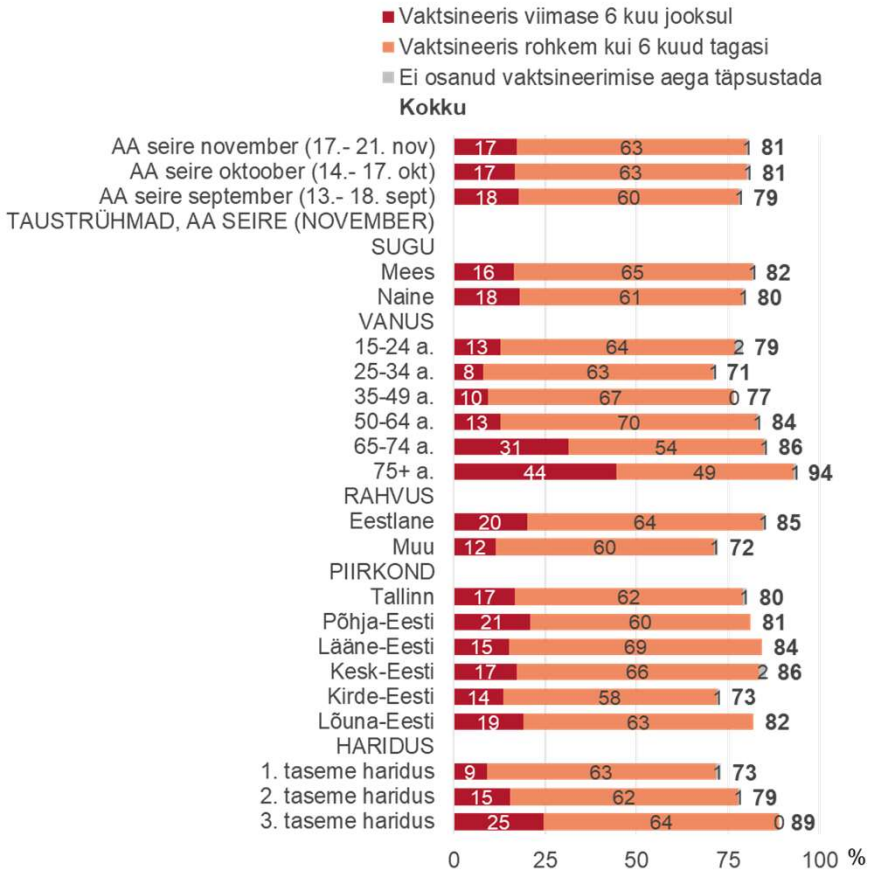

Kas Te olete kunagi olnud nakatunud COVIDisse?
Millal Te viimati nakatusite COVIDisse?
Palun arvestage nii arstilt saadud ametlikku diagnoosi kui ka koduse kiirtesti positiivset tulemust. Vaktsineerimine ei lähe nakatumisena arvesse.

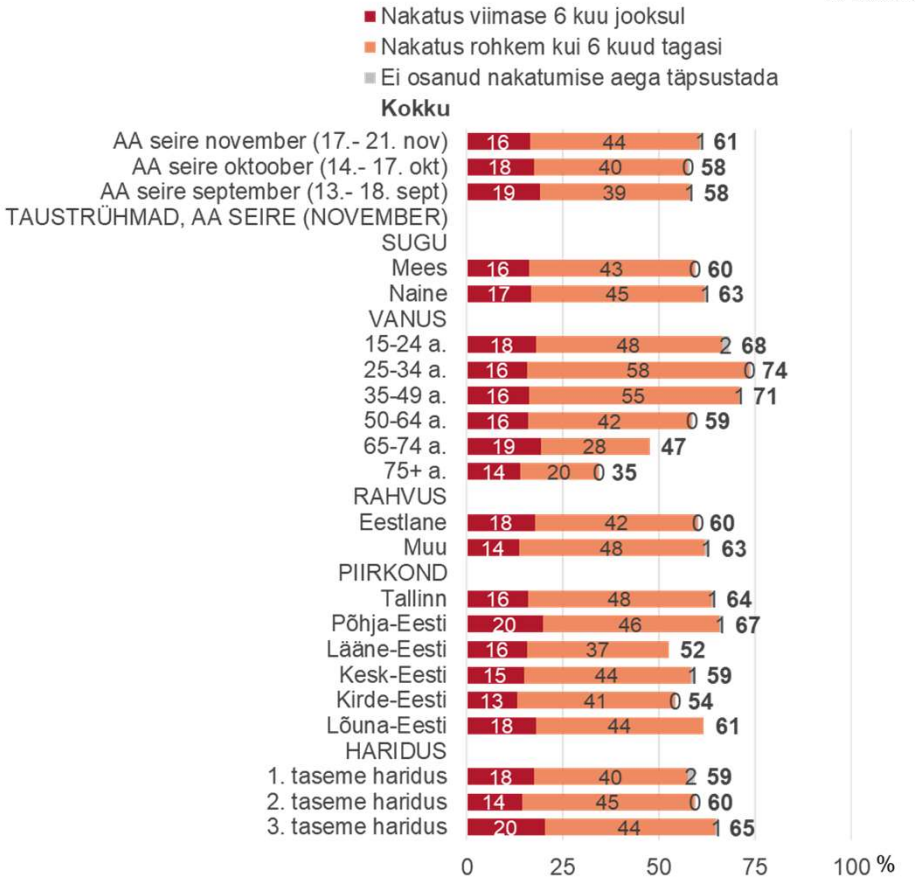

Valmidus end (täiendavalt) COVIDi vastu vaktsineerida

Kas Teil on plaanis end COVIDi vastu vaktsineerida, kui nakatumisest möödub 6-8 kuud? *(n=vastajad, kes on viimase 6 kuu jooksul olnud COVIDisse nakatunud)*

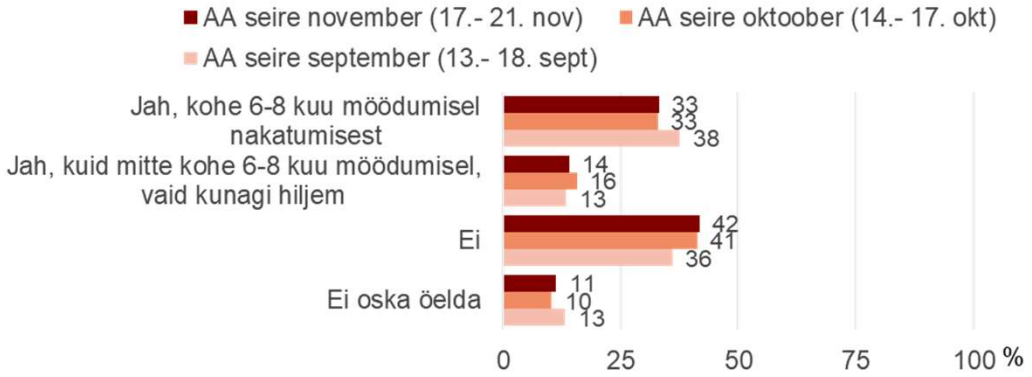

Kas Teil on plaanis end täiendavalt COVIDi vastu vaktsineerida (nt teha tõhustusdoos), kui viimasest doosist möödub 6-8 kuud? *(n=vastajad, kes on viimase 6 kuu jooksul saanud COVIDi vaktsiini ning pole sel perioodil COVIDisse nakatunud)*

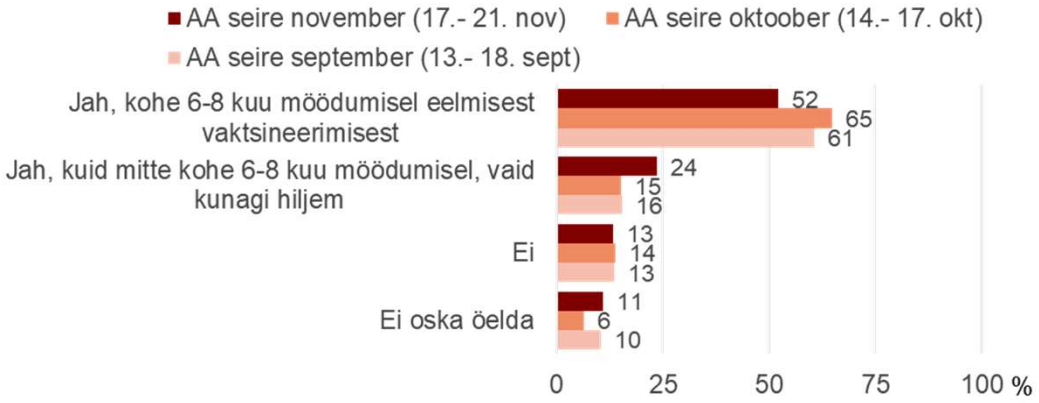

Kas Teil on plaanis end täiendavalt vaktsineerida (nt teha tõhustusdoos)? *(n=vastajad, kes on end COVIDi vastu vaktsineerinud enam kui 6 kuu eest ega ole viimase 6 kuu jooksul COVIDisse nakatunud)*

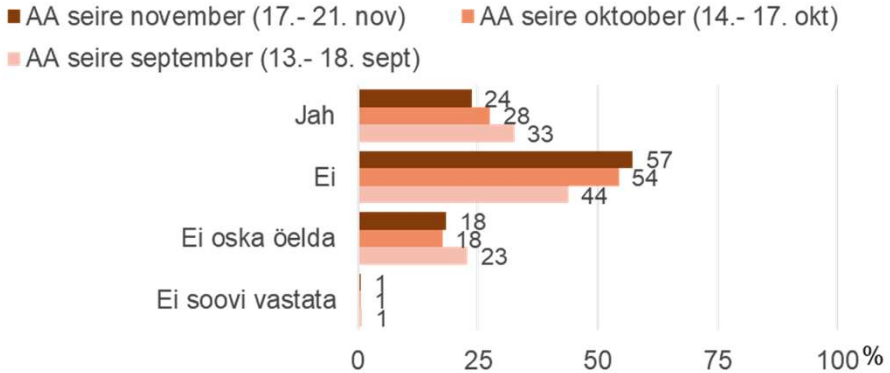

Kas Teil on plaanis end COVIDi vastu vaktsineerida? *(n=vastajad, kes pole end kunagi COVIDi vastu vaktsineerinud ega ole viimase 6 kuu jooksul COVIDisse nakatunud)*

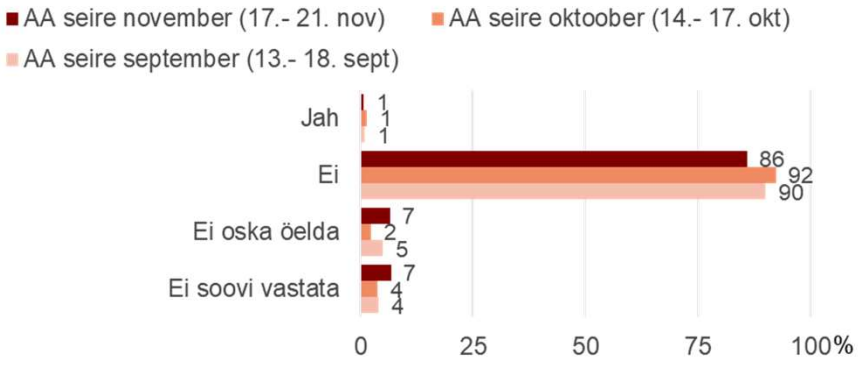

TURU-UURINGUTE AS

Valmidus end (täiendavalt) COVIDi vastu vaktsineerida

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes samuti 1256 vastajat)

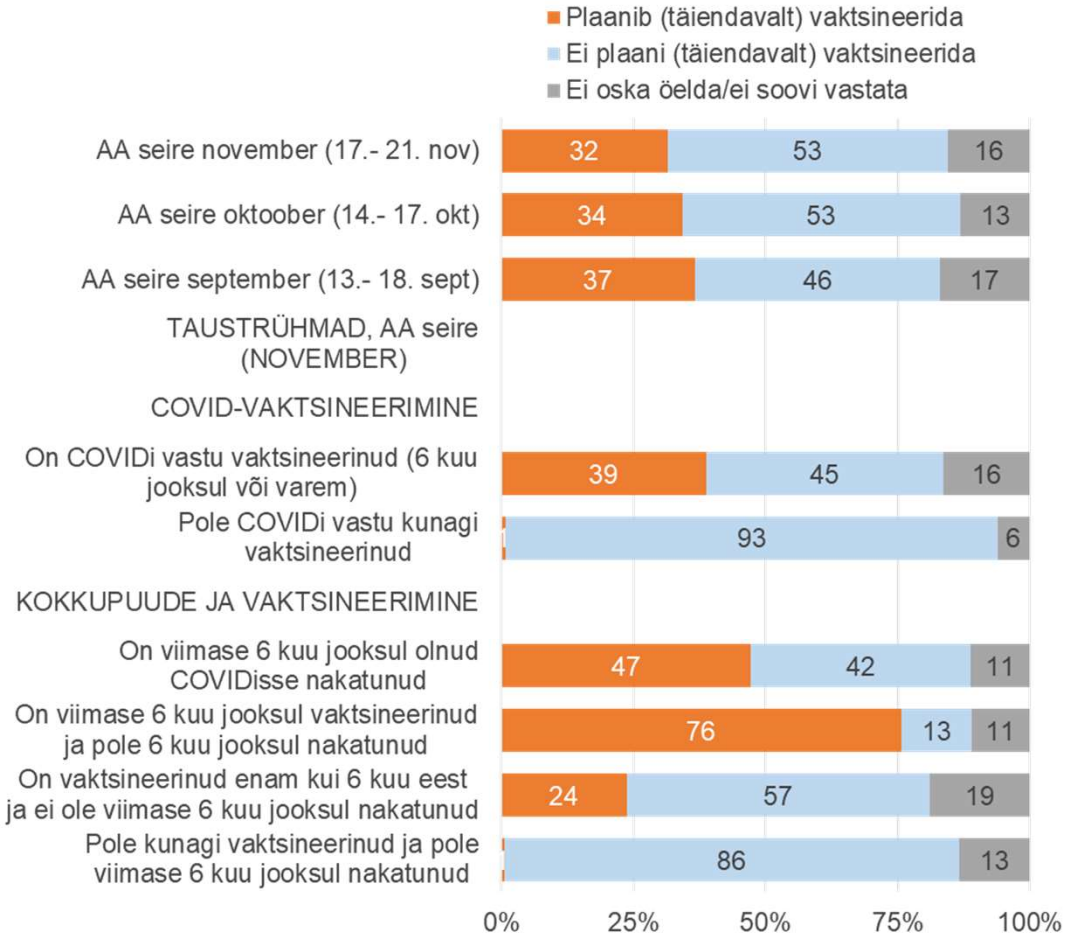

Taustrühmad, AA seire (november)

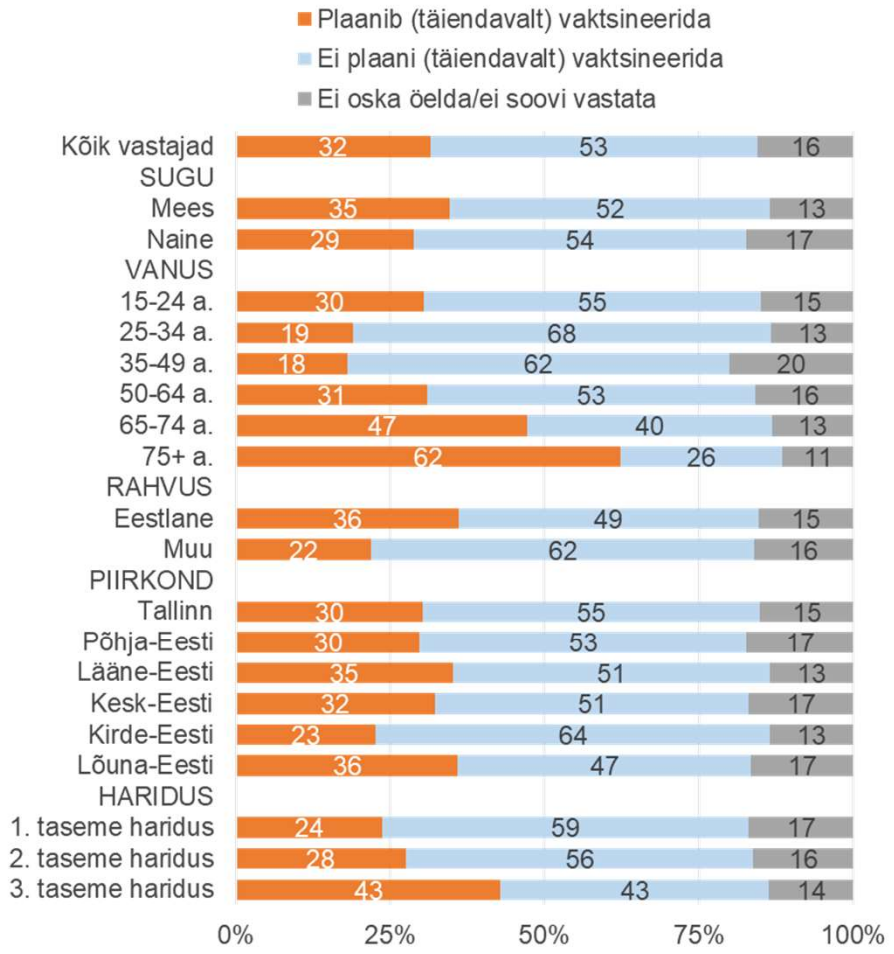

TURU-UURINGUTE AS

Põhjused, miks COVIDi vastu ei soovita vaktsineerida või soovitakse vaktsineerimist edasi lükata

Vastajad, kes ei soovi end (täiendavalt) vaktsineerida lasta, pole võtnud vastu kindlat otsust vaktsineerimise poolt või soovivad vaktsineerimist edasi lükata, n=946 (varasemates uuringutes 861-902 vastajat)

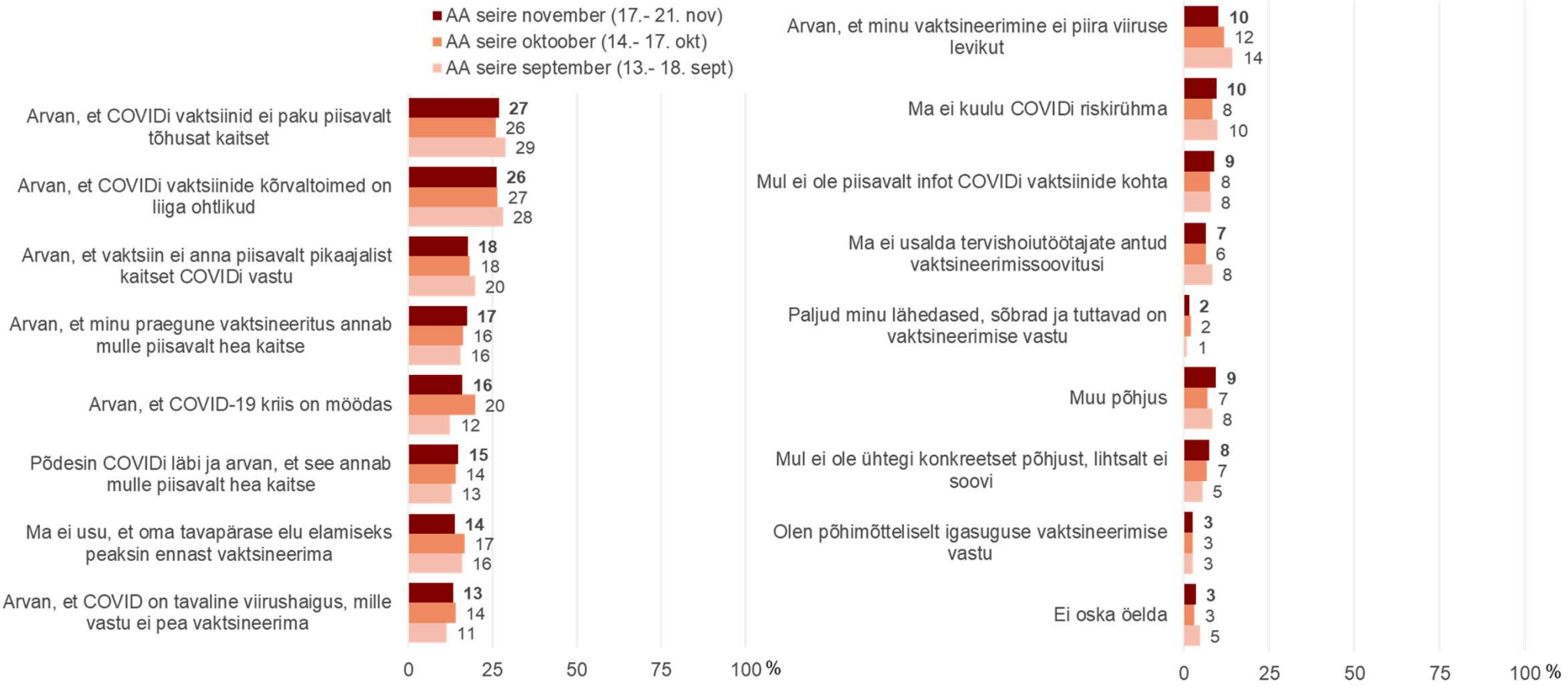

Stressi tundmine

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1251-1509 vastajat)

Kas Te olete viimase 30 päeva jooksul olnud stressis või pinge all?

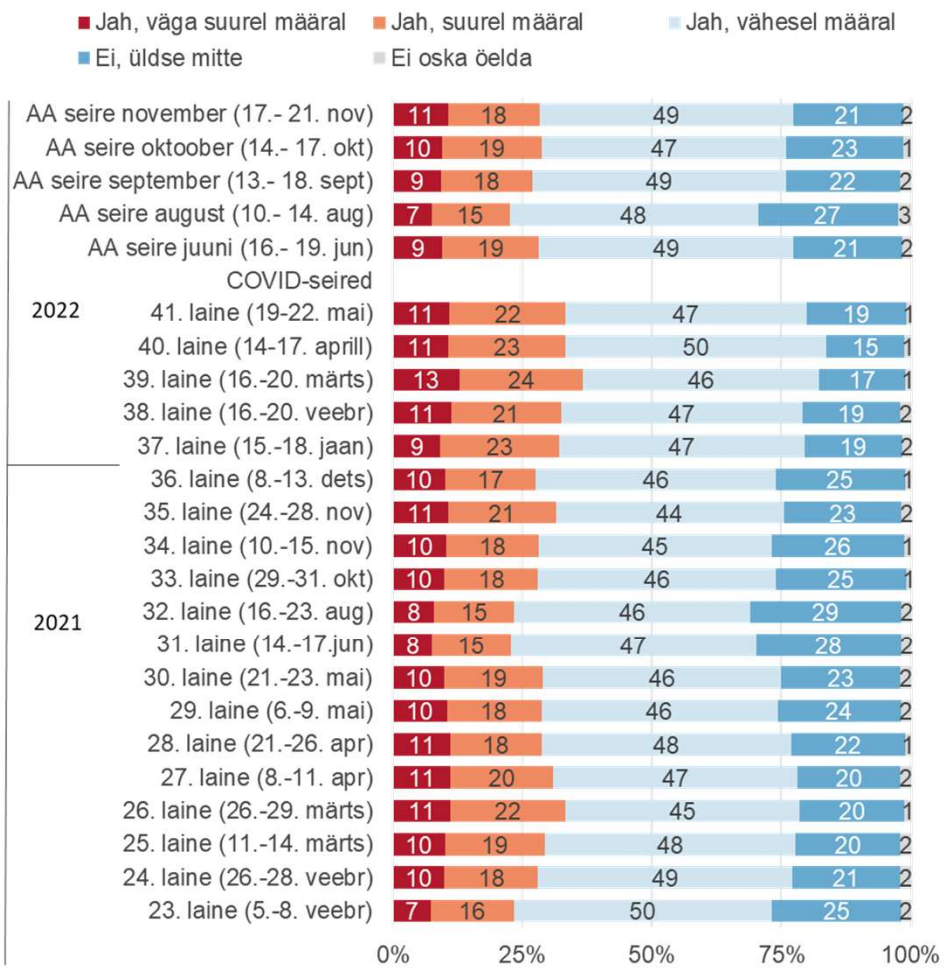

Taustrühmade võrdlus, AA seire (november)

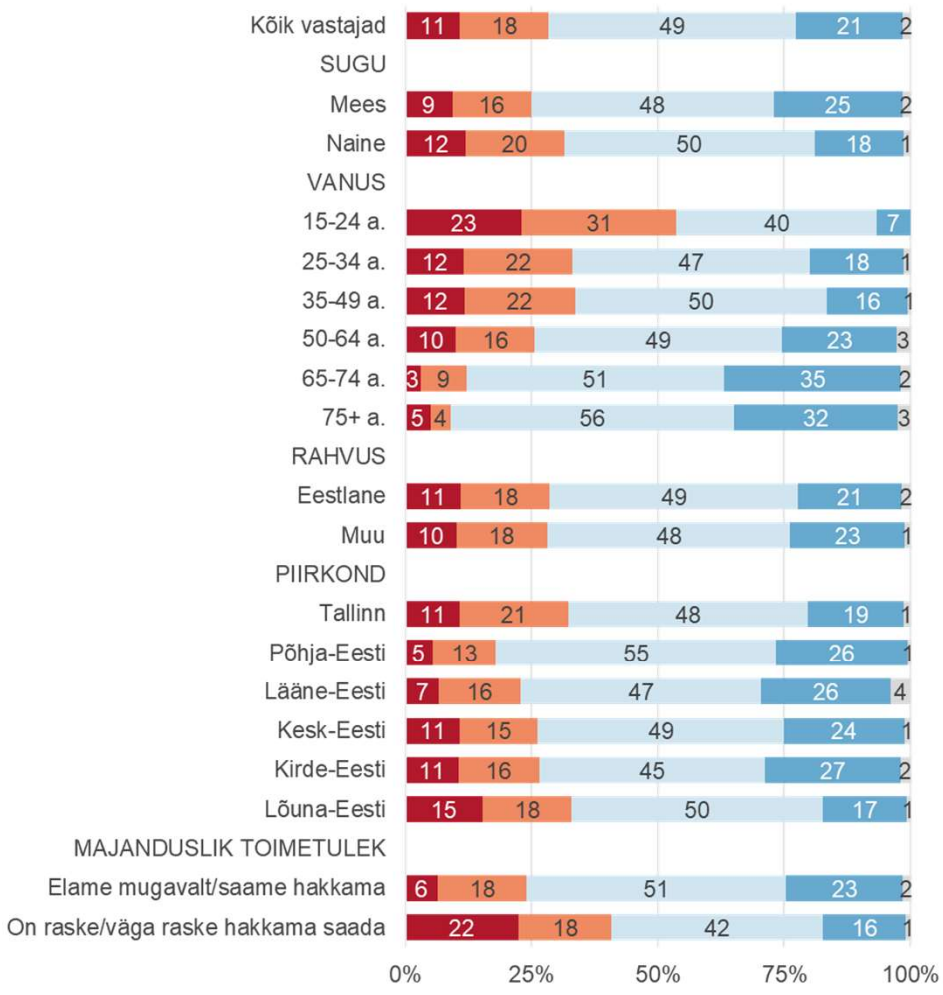

TURU-UURINGUTE AS

Rahulolu oma elu erinevate tahkudega

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes 1255-1256 vastajat)

Palun hinnake, kui rahul Te üldiselt olete järgmiste valdkondadega oma elus:

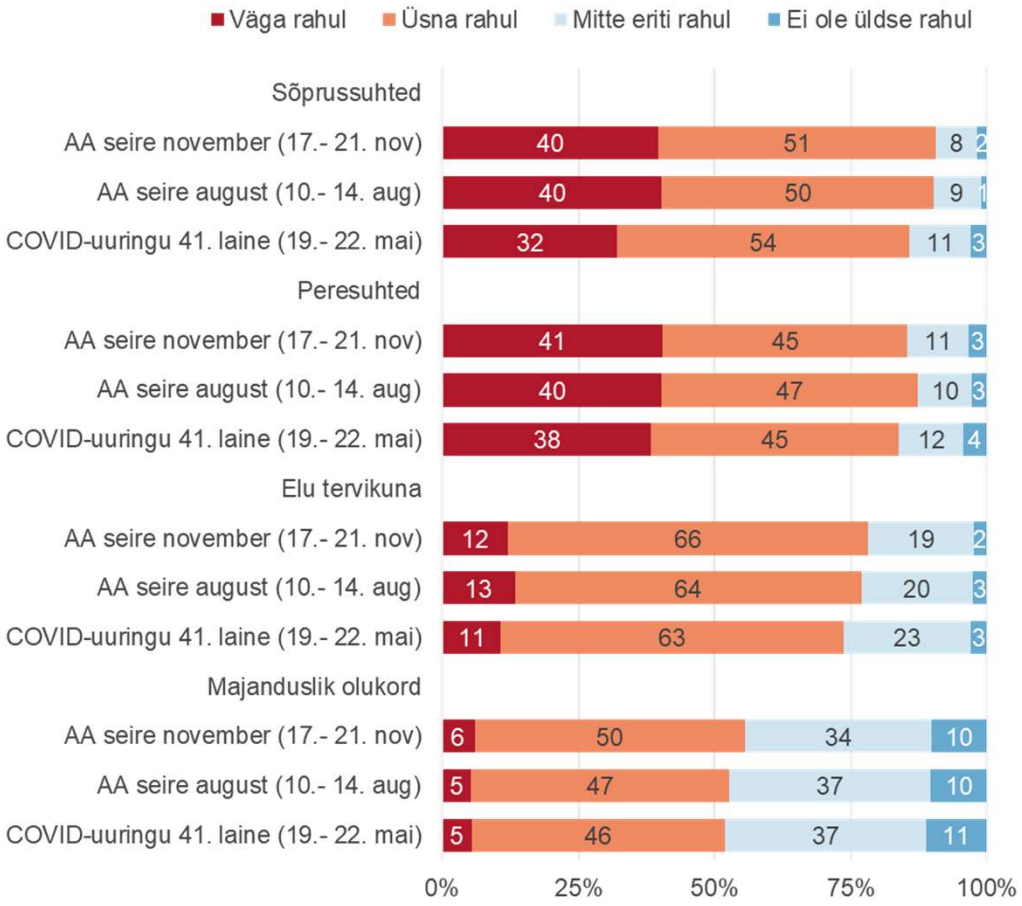

Kuivõrd kehtivad teie kohta järgmised väited: Vaatan tulevikku lootuse ja entusiasmiga

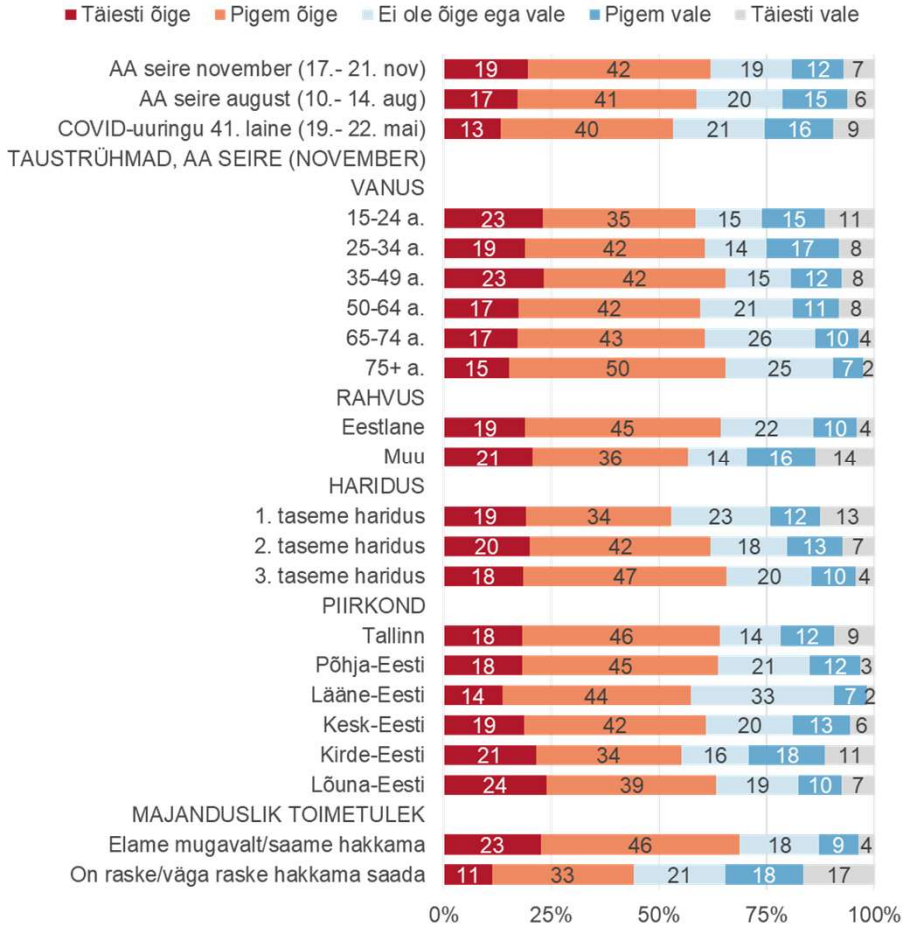

TURU-UURINGUTE AS

Vaimne tervis

Kõik vastajad, n=1256 (varasemates uuringutes1255-1256 vastajat)

Kuivõrd kehtivad teie kohta järgmised väited: Tunnen end enamasti energilise ja elujõulisena

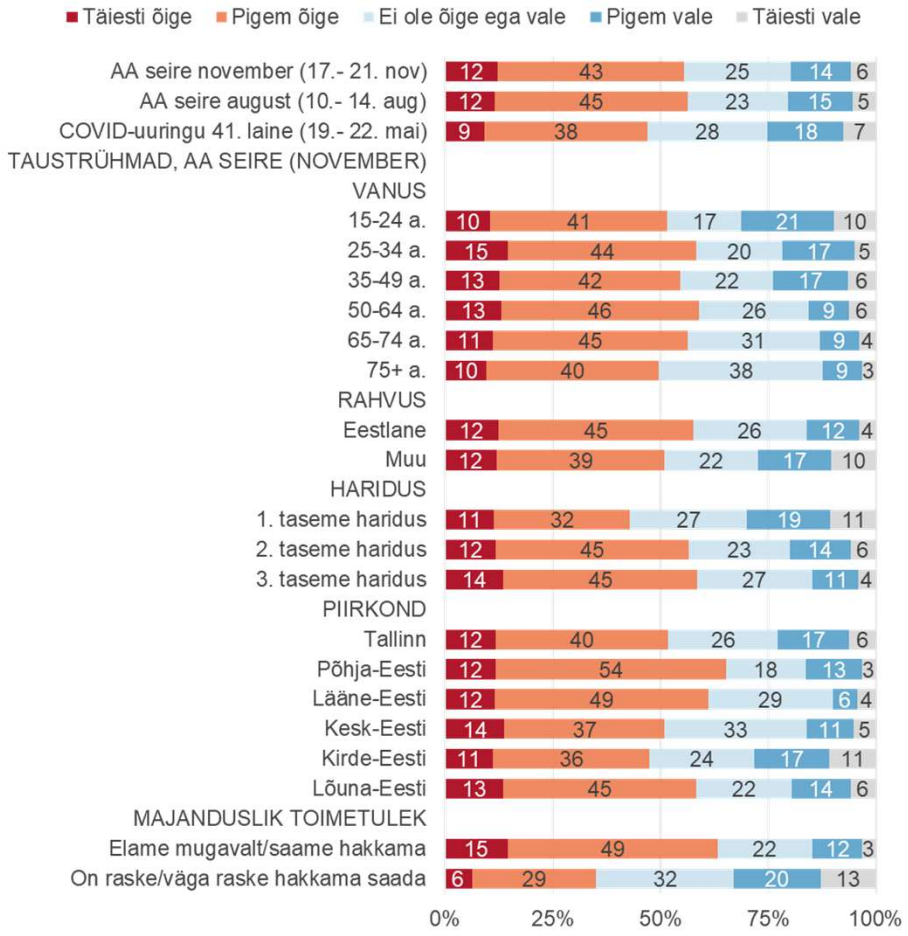

Tunnen end enamasti tähelepaneliku ja ärksana

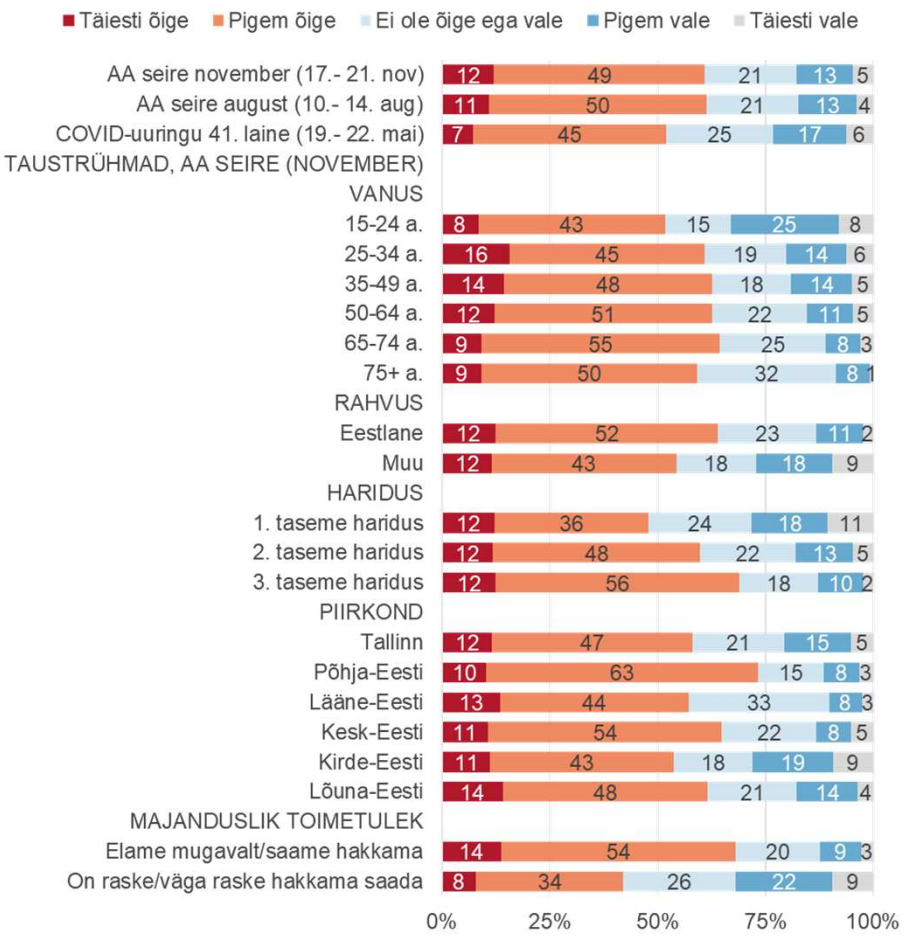

Tervise enesehinnang

Kõik vastajad, n=1256 (COVID-uuringus 1255 vastajat)

Kuidas Te hindate oma tervist käesoleval ajal?

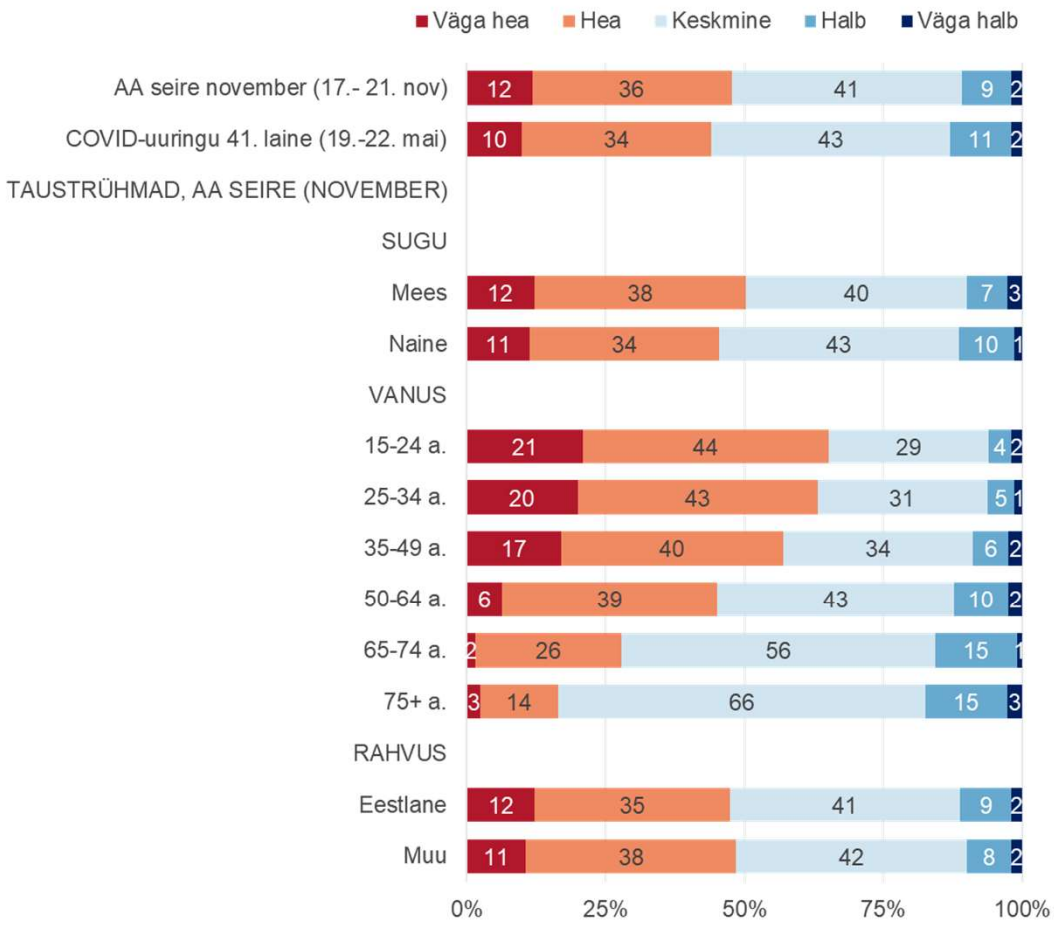

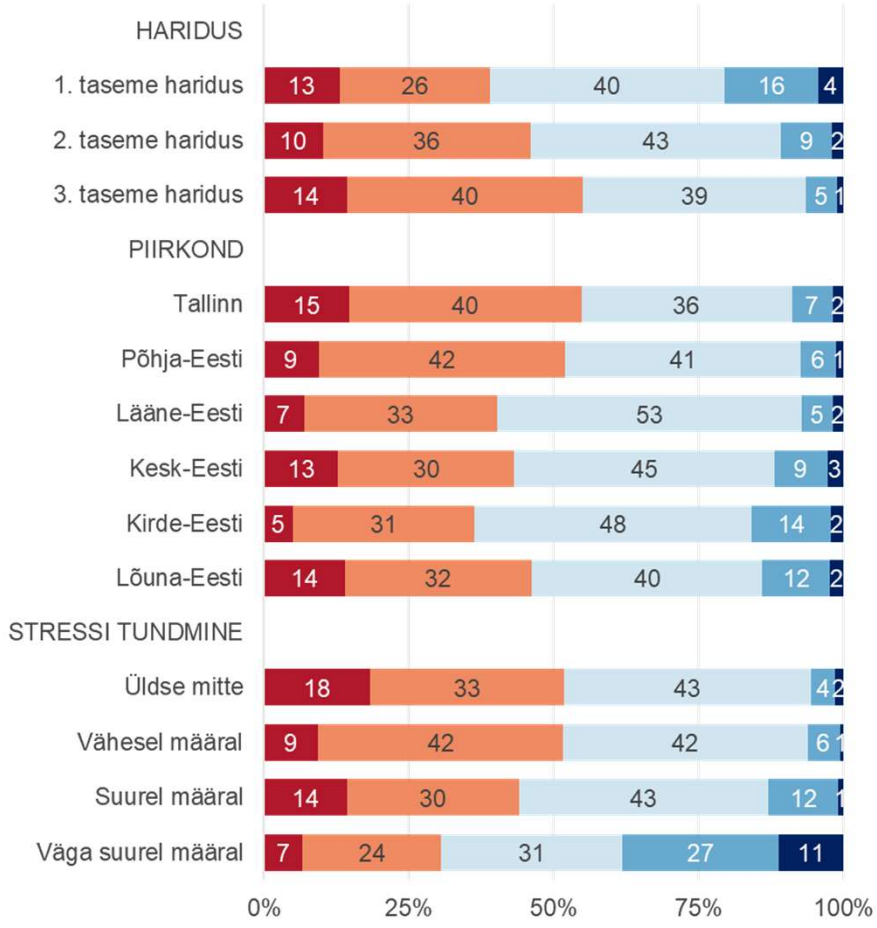

TURU-UURINGUTE AS

Rahulolu tööeluga

Vastajad, kes töötavad n=822 (varasemates uuringutes 790-811 vastajat)

Kui rahul Te üldiselt olete oma tööeluga?

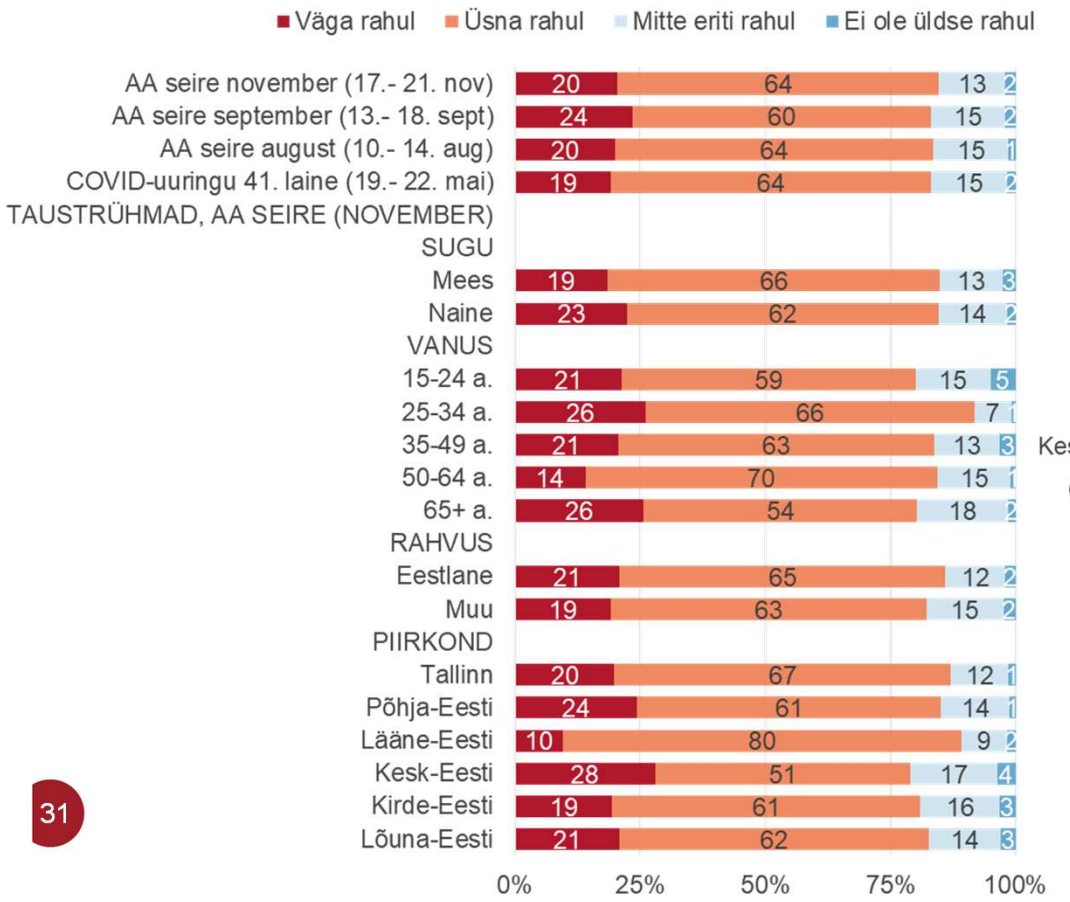

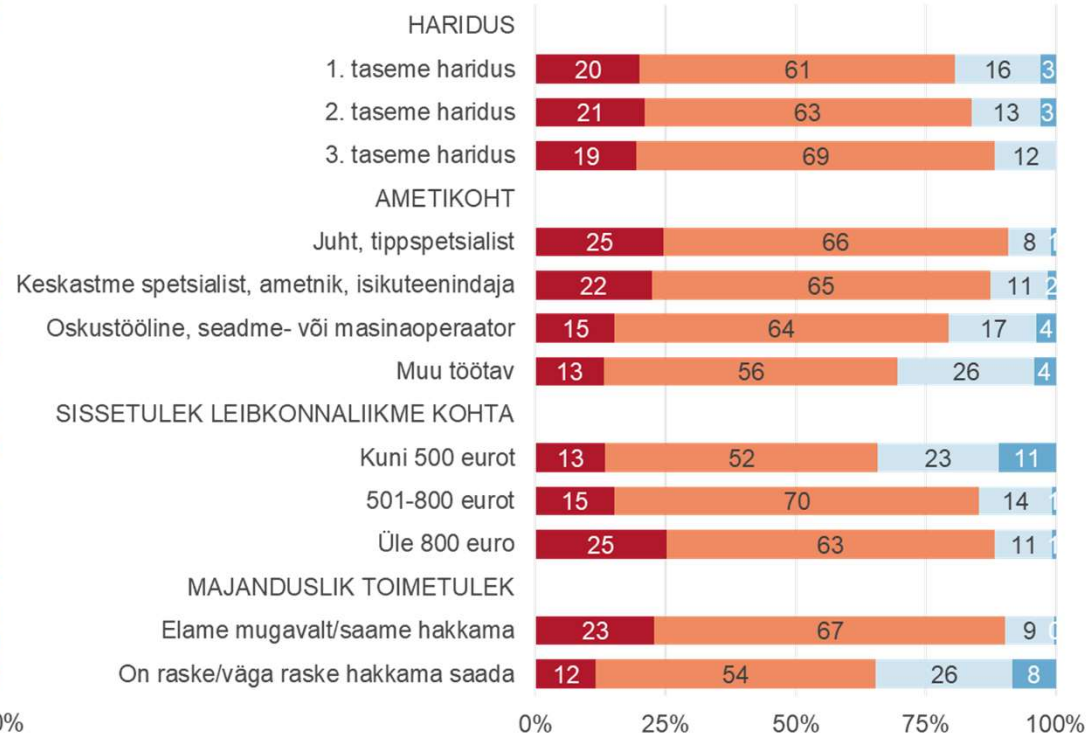

TURU-UURINGUTE AS

Rohepööre

Kõik vastajad, n=1256 (juunikuu seires samuti 1256 vastajat)

Kui selge on Teie jaoks, millised muudatused majanduses ja ühiskonnaelus laiemalt rohepöördega kaasnevad?

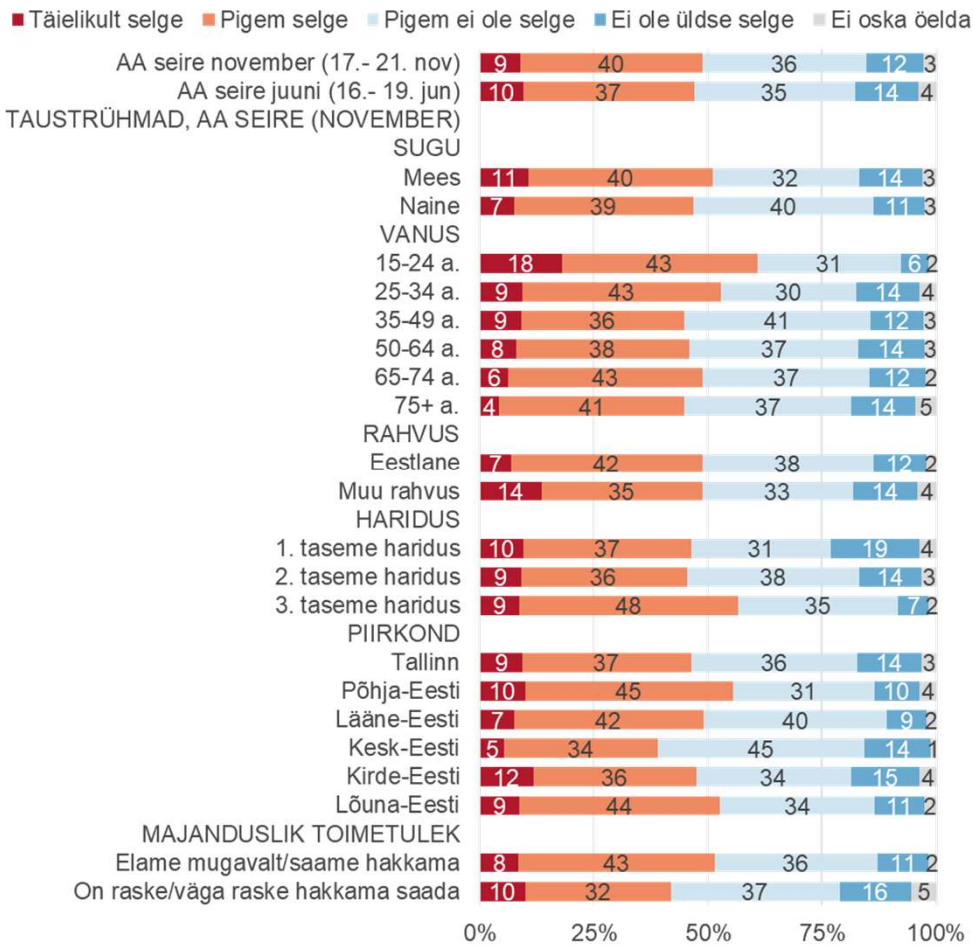

Kuivõrd Teie toetate rohepöörde läbiviimist Eestis?

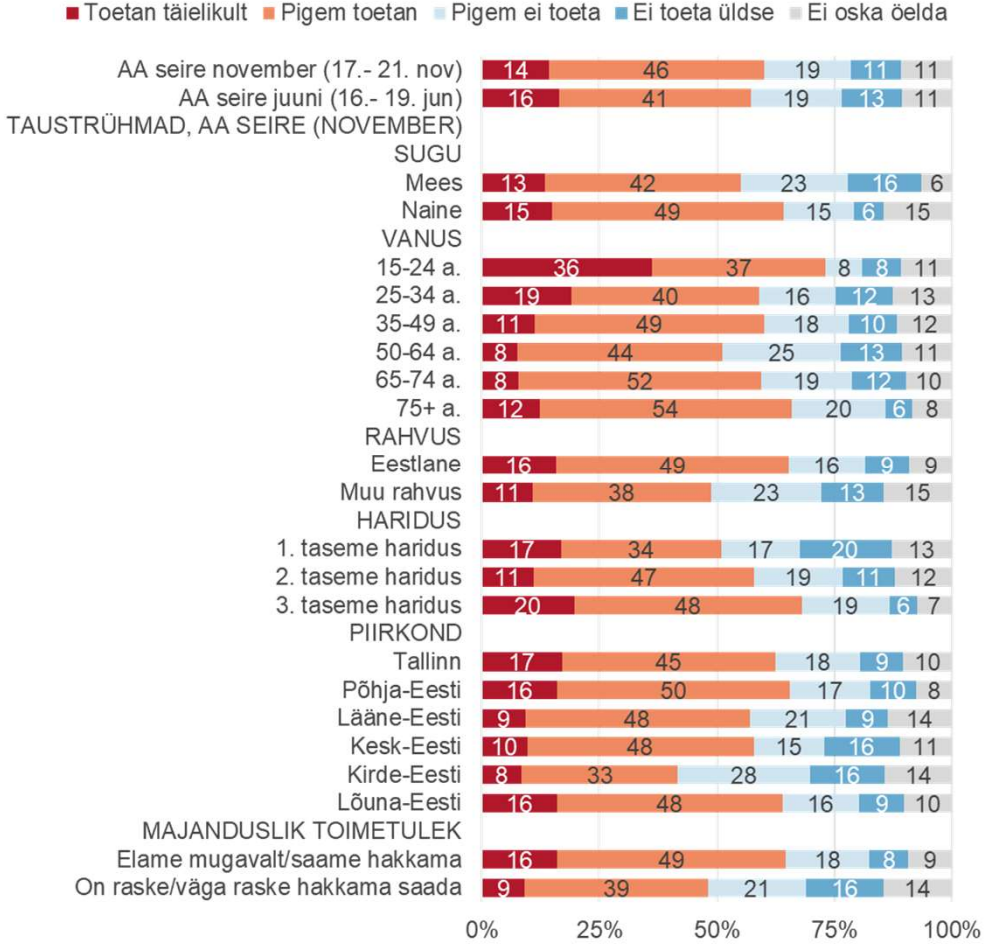

TURU-UURINGUTE AS

Rahvuslik identiteet (oktoobrikuu seire tulemused)

Kõik vastajad, n=1256 (eelmistes uuringutes 1252-1256 vastajat)

Sõltumata rahvusest võib inimene tunda ühtekuuluvust ka mõne teise rahvuse või korraga mitme rahvusrühmaga. Kuidas Teie ennast määratleksite?

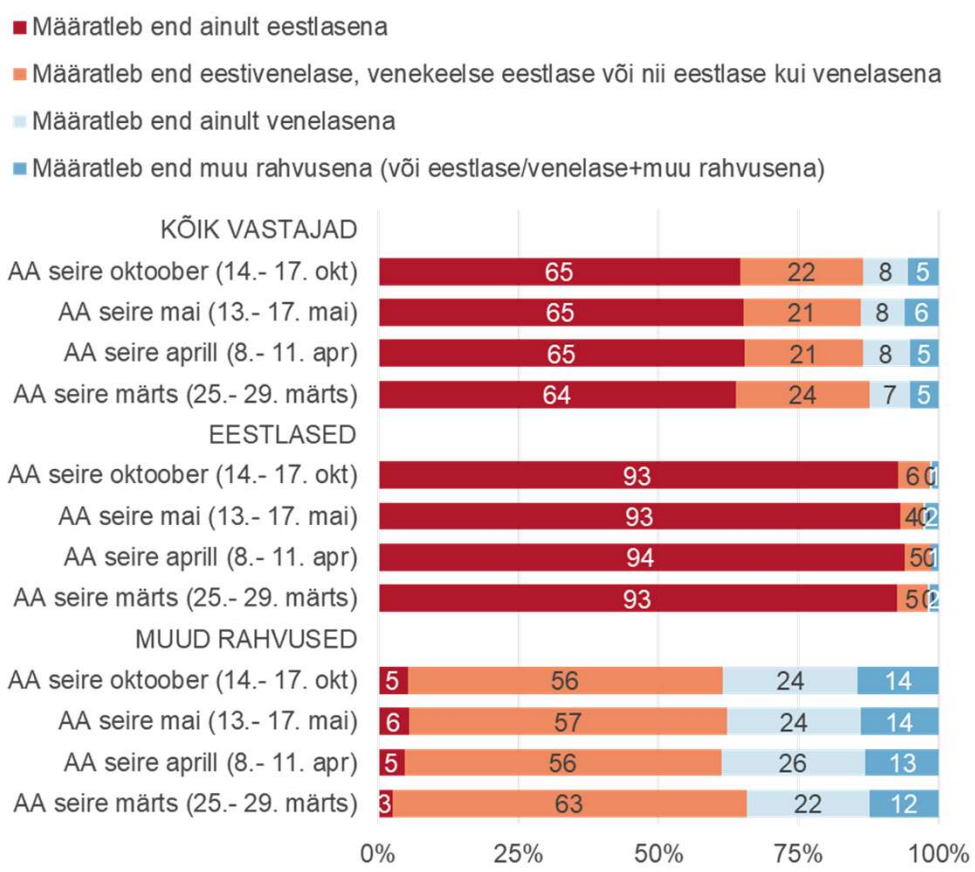

Rahvuseline enesemääratlus taustrühmades, AA seire oktoobris
Muudest rahvustest inimesed *(n=520)*

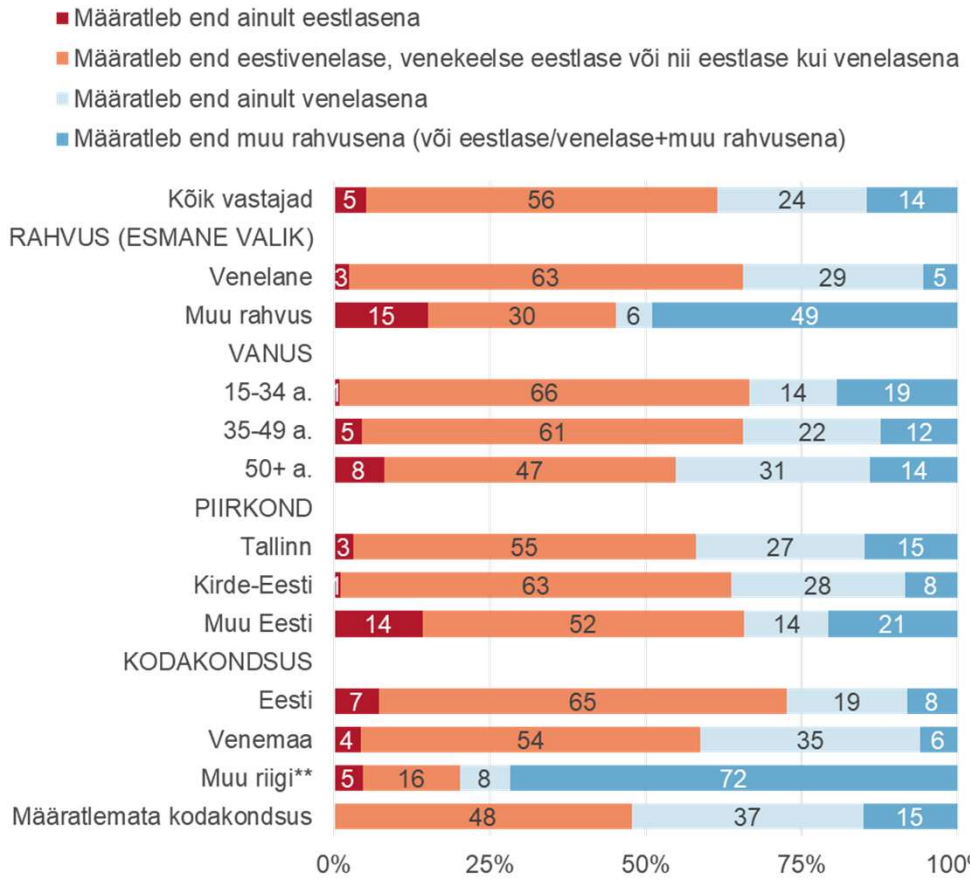

** Antud grupis oli valim väiksem kui 40 vastajat.

TURU-
UURINGUTE
AS

Kokkuvõte - 1

- Riigikantselei strateegilise kommunikatsiooni osakonna tellimusel viidi 2022. aasta 17.– 21. novembril läbi üle-eestiline avaliku arvamuse uuring, mille käigus küsitleti veebis ja telefoni teel 1256 vähemalt 15-aastast Eesti elanikku. Varem on sarnased uuringud toimunud *ca* 1-kuuse intervalliga.
- Võrreldes oktoobriga on suurenenud elanike usaldus Riigikogu (usaldajate osakaal on kasvanud 46%-lt 50%-le), valitsuse (49%→54%) ja presidendi (67%→71%) vastu. Viimati oli usaldus Riigikogu ja valitsuse vastu sama kõrge maikuus ning usaldus presidendi vastu oli sel tasemel juunis. Usaldus kohalike omavalitsuste vastu pole võrreldes oktoobriga oluliselt muutunud (63%→66%).
- Majanduslikke toimetulekuraskusi kogevate elanike osakaal on alates oktoobrist langustrendis – septembris oli vastav näitaja 30%, oktoobris 28% ja novembris 26%. Ka tuleviku osas majanduslikku ebakindlust tundvate inimeste osakaal on võrreldes septembriga vähenenud (septembris 60%, oktoobris 53% ja novembris 52%) ning eluga rahul olevate inimeste osakaal on suurenenud (septembris 61%, oktoobris 69% ja novembris 68%).
- Kui oktoobris elanike turvatunne vähenes (inimeste osakaal, kes tunnevad end Eestis elades turvaliselt, langes 69%-lt 64%-le), siis novembris on turvatunne taas suurenenud (vastav osakaal on 68%). Elanikest 54% hinnangul võib Eesti riik end praegusel ajal tunda turvaliselt ning 43% hinnangul mitte (oktoobris vastavalt 51% ja 47%, st olukorda ebaturvaliseks hindavate inimeste osakaal on võrreldes oktoobriga vähenenud).
- Kõige tõenäolisemateks ohtudeks Eestile lähiaastatel peetakse (ankeedis toodud nimekirjast) valeuudiste levikut (väga või küllaltki tõenäoliseks ohuks peab 84%) ning küberrünnakuid (79%). Ohtunne sõjalise rünnaku suhtes on pigem madal – Eesti ulatuslikku sõjalist ründamist peab tõenäoliseks 20% (oktoobris 23%) ning rünnakut mõne strateegilise objekti vastu 26% elanikest (oktoobris 32%, st ohutunne on vähenenud). Vähenenud on ohutunne ka massiliste tänavarahutuste toimumise osas – oktoobris pidas neid tõenäoliseks 26% ja novembris 22% elanikest.
- Võrreldes muudest rahvustest elanikega peavad eestlased sagedamini tõenäoliseks küberrünnakuid või mõne strateegilise objekti sõjalist ründamist, kuid muudest rahvustest elanikud peavad eestlastest sagedamini tõenäoliseks välisriigi sekkumist Eesti poliitika või majanduse mõjutamiseks oma huvides, rahvuslikel või usulistel motiividel toimuvaid kokkupõrkeid elanikkonna rühmade vahel, Eesti riigi majanduslikku kokkuvarisemist ning massiliste tänavarahutuste toimumist.

TURU-
UURINGUTE
AS

Kokkuvõte - 2

- Toetus Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisele on alates kevadest langustrendis. Kõrgeim oli toetus põgenike vastuvõtmisele aprillis (mil kindlasti/pigem toetas põgenike vastuvõtmist 81% elanikest), kuid järgnevatel kuudel on toetus aeglaselt, kuid stabiilselt vähenenud. Oktoobris toetas põgenike vastuvõtmist 72% ja novembris 71% elanikest. Põgenike vastuvõtmisele kindlat toetust väljendavate inimeste osakaal on vähenenud veelgi enam – aprillis oli vastav näitaja 52%, oktoobris 32% ja novembris 33%. Toetus põgenike vastuvõtmisele on vähenenud nii eestlaste seas (aprillis toetas 92%, oktoobris ja novembris 80%) kui muudest rahvustest elanike seas (aprillis toetas 59%, oktoobris 54% ja novembris 51%).
- Uudiste ja teadmiste hankimise vahendina on eestlaste jaoks jätkuvalt kõige olulisemad infoallikad eestikeelsed telekanalid (kolme olulisema allika seas nimetas 70%) ja Eesti uudisteportaalid (61%). Muudest rahvustest elanike jaoks on kõige olulisemaks infoallikaks Eesti uudisteportaalid (47%) ja sotsiaalmeedia (45%). Venemaa telekanalid on oluliseks infokanaliks 10%-i ning Venemaal tegutsevad uudisteportaalid 11%-i muudest rahvustest elanike jaoks. Kokku mainis Venemaa meediakanaleid endale oluliste infokanalitena 18% muudest rahvustest elanikest (viimase poolaasta jooksul on vastav näitaja vähenenud: oktoobris oli see 22%, septembris 21%, augustis ja juunis 24% ning aprillis ja mais 30%).
- Võrreldes oktoobriga pole elanike usaldus uudistekanalite vastu Venemaa-Ukraina konflikti teemal info saamisel muutunud: Eesti kanaleid usaldab sel teemal 71%, Lääne kanaleid 56%, Ukraina kanaleid 41% ja Venemaa kanaleid 8% elanikest. Eestlastest usaldab Eesti kanaleid 86%, Lääne kanaleid 70%, Ukraina kanaleid 54% ja Venemaa kanaleid 2%, muudest rahvustest elanikest aga usaldab Eesti kanaleid 39%, Lääne kanaleid 27%, Ukraina kanaleid 16% ja Venemaa kanaleid 22%.
- Küsitlusele vastanutest 81% on COVIDi vastu vaktsineeritud, sealjuures 17% saanud vaktsiini viimase 6 kuu jooksul. COVIDisse on olnud nakatunud 61% elanikest, sealjuures 16% viimase 6 kuu jooksul. Tulevikus plaanib end lasta COVIDi vastu vaktsineerida (teha kas esimese süsti, vaktsineerimiskuuri lõpuni viia või teha tõhustusdoosi) 32% elanikest. Võrreldes septembriga on elanike tahe COVIDi vastu vaktsineerida vähenenud (septembris väljendas valmidust end tulevikus vaktsineerida 37% elanikest). Kõige sagedamini põhjendati vaktsineerimisest loobumist või vaktsineerimise edasi lükkamist sellega, et COVID-vaktsiin pole piisavalt tõhus või et selle kõrvaltoimed on liiga ohtlikud.
- Elanike stressitase pole võrreldes oktoobriga muutunud – 30 päeva jooksul on stressi kogenud 77% elanikest, sealjuures 28% suurel määral (oktoobris vastavalt 76% ja 29%). Kõrgem oli elanike stressitase kevadel: aprillis oli stressi kogenute osakaal elanikkonnas 84%, sealjuures 33% oli stressi kogenud suurel määral.

TURU-
UURINGUTE
AS

Kokkuvõte - 3

- Võrreldes maikuuga pole muutunud elanike rahulolu tööeluga (oma tööeluga oli maikuus rahul 83% ja novembris 85% töötajatest) ning rahulolu peresuhetega (maikuus rahul 84% ja novembris 85% elanikest), kuid pisut on kasvanud rahulolu sõprussuhetega (86%→91%), majandusliku olukorraga (52%→56%), tervisega (väga heaks/heaks hindas oma tervist maikuus 44% ja novembris 48% elanikest) ning vaimse tervisega (erinevate enesehinnanguliste vaimset tervist puudutavate küsimuste põhjal on näha näitajate paranemist).
- Elanike enesehinnanguline teadlikkus rohepöördest võrreldes juuniga muutunud pole – seda, millised muudatused majanduses ja ühiskonnaelus laiemalt rohepöördega kaasnevad, hindab 49% elanikest enda jaoks täielikult/pigem selgeks, 48% pigem mitte/üldse mitte selgeks ning 3% ei osanud oma teadlikkusele hinnangut anda (juunis hindas antud teemat enda jaoks selgeks 47% ja ebaselgeks 49% elanikest). Ka toetus rohepöörde läbiviimisele on üldjoontes samal tasemel mis juunis: rohepöörde läbiviimist toetab 60% ning selle vastu on 29% elanikest (juunis vastavalt 57% ja 32%).
- Kokkuvõttes: septembris oli Eesti elanike eluga rahulolu, majanduslik toimetulek, majanduslik kindlus ja usaldus valitsuse vastu tavapärasest madalam, kuid järgnevatel kuudel (oktoobris ja novembris) on need näitajad taas paranenud. Ka elanike turvatunne, mis oktoobris pisut vähenes, on novembris taastunud varasemal tasemel. Poola sündmused (kahe inimese hukkumine raketitabamuse tõttu) ohutunnet Eesti sõjalise ründamise osas suurendanud pole. Toetus Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmisele on alates kevadest aeglaselt, kuid stabiilselt vähenenud.

TURU–
UURINGUTE
AS

Tellija: Riigikantselei

Tellija kontaktisik: Marianna Makarova

Teostaja: Turu-uuringute AS

Raport: Vaike Vainu

Veebiküsitluse haldamine: Kristel Merusk

Telefoniküsitluse haldamine: Angelina Oblikas

Ankeedi tõlge ja programmeerimine: Irina Strapatšuk

Andmetöötlus: Marina Karpištšenko

Pärnu mnt. 102, 11312 Tallinn

Tel: +(372) 585 29 700

turu-uuringute.eu